Azg
armenian daily
6 ԱՊՐԻԼ 2002 ՇԱԲԱԹ 64 (2509)

Հրեաները «ցնցված են» Էջեւիթի հայտարարությունից

ԱՆԿԱՐԱ, 5 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելի գործողությունները Պաղեստինում Թուրքիայի վարչապետի կողմից «ցեղասպանություն» որակելը մեծ աղմուկ է բարձրացրել ԱՄՆ-ի հրեական համայնքում:

Վաշինգտոնի հրեական լոբբիի մի շարք հեղինակավոր գործիչներ հայտարարել են, որ ցավով են ընդունել Էջեւիթի նման բնորոշումները: Հրեական համայնքի մի հեղինակավոր առաջնորդ հայտարարել է, թե Իսրայելի գործողությունները մինչ այժմ նույնիսկ Իսրայելին բշնամի արաբական որեւէ երկրի կողմից չէին սացել «ցեղասպանություն» բնորոշումը, եւ իրենք խիստ խոցված են նման արտահայտություններ հասկանալ իրենց բարեկամ համարող Թուրքիայից լսելու կապակցությամբ: Հրեական համայնքի մի այլ ներկայացուցիչ այս կապակցությամբ ակնարկել է Թուրքիայի կողմից հայերի նկատմամբ իրականացված ցեղասպանությունը եւ հայտնել, որ Թուրքիայի վարչապետի նման հայտարարությունները կարող են լրջորեն վնասել Իսրայելի եւ հրեական համայնքի հետ Թուրքիայի հարաբերություններին:

«Արդյունքով հաճախականություն տրամադրելը պետք է որպես նվաճում գնահատել»

Ասաց նախնագահ Ռոբերտ Քոչարյանը «Զվարթնոցում»

Երեկ ավարտվեց նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնական այցը Տաջիկստան եւ Կիրգիզիա: Հայաստան ժամանելով նախագահը «Զվարթնոց» օդանավակայանում կարճատեւ հանդիպում ունեցավ լրագրողների հետ: Նրան ուղղված հարցերի գերակշիռ մասը վերաբերում էր «Ա1+»-ի հեռուստաընկերության եթերից զրկվելուն եւ դրա շուրջ ծավալված իրադարձություններին:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում «Ա1+»-ի շուրջ ծավալվող իրադարձությունները եւ այն փաստը, որ հանրային հեռուստատեսությունը նրան եթեր առաջարկեց, բայց նա հրաժարվեց:

– Քանի որ երկրից բացակա էի, դժվարանում եմ որեւէ գնահատական տալ: Տվյալ դեպքում հանրային եթերը կնշանակեր ոչ միայն եթեր ամբողջ Հայաստանի տարածքում, այլեւ Ավստրալիայից մինչեւ ԱՄՆ: Այսինքն աշխարհագրական առումով շատ ավելի լայն հնարավորություն կտար: Քանի որ ես խոստացել եմ հանդիպել «Ա1+»-ի կոլեկտիվի հետ, կհանդիպենք, կտեսնենք:

– Ի՞նչ հարցեր են քննարկվելու (հարցը «Ա1+»-ի թղթակցինն էր):

– Ես դա ձեզ պետք է հարցնեմ: Ինձ համար պարզ է, որ հարցը պետք է դիտարկվի իրավական հարթության մեջ: Ես չգիտեմ, թե ինչպիսի խոսակցություն կլինի; ինչպիսի ակնկալիքներ կան:

– Այդ դեպքում ինչո՞ւ եք հանդիպում:

Տես էջ 2

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայաստանն ու Վրաստանը նախատեսում են որակապես նոր ռազմական համագործակցություն

Երեւանում էր Վրաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետը

«Սա պատմական պահ է», երեկ նշեց Վրաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-լեյտենանտ Զոնի Փիրցխալաիշվիլին՝ իր երեւան կատարած եռօրյա այցի ավարտին երկու համատեղ արձանագրություն ստորագրելուց հետո: Սրանից մեկն ամփոփում էր պրն Փիրցխալաիշվիլու աշխատանքային այցի արդյունքները: Մյուսը վերաբերում էր Հայաստանի եւ Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունների ներկայացուցիչներից՝ այս այցի շրջանակներում ստեղծված աշխատանքային խմբերի գործունեությանը՝ հետագա համագործակցության ուղղությունները նախանշելու առումով:

Պահը պատմական էր այնքանով, որ, ըստ ՀՀ պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ, ՀՀ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-գնդապետ Միխայել Հարությունյանի, վերջին տասը տարիներին հայ-վրացական հարաբերություններում ռազմական ոլորտի համագործակցությունը բացթողումներ է ունեցել: Այնպես որ, վերոհիշյալ աշխատանքային խմբերը պիտի մանրամասն ուսումնասիրեն փոխգործակցության բոլոր հնարավորությունները:

Տես էջ 2

Ժակ Շիրակը պարզաբանումներ է տալիս ՌԱԿ-ին

Այս ամիս Ֆրանսիայում կայանալիք նախագահական ընտրությունների շեմին ֆրանսահայերի համակարգիչ հանձնախումբը (նախկին «Ապրիլ 24 կոմիտե») հարցեր էր ուղղել երկու գլխավոր թեկնածուներին՝ ներկայիս նախագահ Ժակ Շիրակին եւ վարչապետ Լիոնել Ժոսպենին: ՌԱԿ Ֆրանսիայի շրջանային վարչության ատենապետ Ժան Վարուժան Սիրապյանն օրերս Ժակ Շիրակից հավելյալ պարզաբանումներ խնդրեց Հայոց ցեղասպանության ժխտման փորձերի եւ Թուրքիայի կողմից Հայաստանի շրջափակման առնչությամբ:

Իր պատասխան նամակում նախագահ Ժակ Շիրակը ՌԱԿ ատենապետին գրում է, որ Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ Ֆրանսիայի խորհրդարանն արդեն համապատասխան օրենք է ընդունել 2001 թ. հունվարի 18-ին: Դա հիշողության պարտք է եւ ցույց է տալիս, որ Ցեղասպանության փաստը չի կարող վիճարկվել: «Խոսքն անցյալ դարի ամենաահավոր ողբերգություններից մեկի մասին է, եւ պատմության վերաշարադրումն անընդունելի է: Ուստի մեր իրական նպատակը՝ հաշտեցման եւ խաղաղության նպատակը կարելի է իրականացնել միայն փաստերի վրա հիմնվելով», մասնավորապես գրում է Շիրակը: Նրա կարծիքով, Հայ դատին նպաստելու առավել մարդասիրական եւ արդյունավետ եղանակներն են կրթությունն ու ճանաչողությունը: Այդ նպատակով ինքն առաջարկել է հիմնել հայ մշակույթի, պատմության եւ քաղաքակրթության ինստիտուտ, որը կարժեւորի Ֆրանսիային եւ աշխարհին հայերի բերած նպաստը: Նախագահ Ժիրակը նամակում ցանկություն է հայտնում, որ տվյալ հարցում Ֆրանսիայի օրինակին հետեւեն Եվրոպան եւ ողջ աշխարհը:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի շրջափակմանը, Ժակ Շիրակը դա մտահոգության լուրջ առարկա է համարում Եվրոպայի համար: Նրա կարծիքով, այդ իրավիճակը խոչընդոտում է ամբողջ տարածաշրջանի զարգացմանը: Շեշտելով, որ վերջին տարիներին ինքը ելիսեյան պալատում երկու անգամ կազմակերպել է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումներ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծում գտնելու նպատակով, Շիրակն ընդգծում է, որ հայ-ադրբեջանական հարաբերությունների կարգավորումը, իր կարծիքով, կհանգեցնի հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման: Ժակ Շիրակը հավաստիացնում է, որ ինքը կշարունակի տարածաշրջանում խաղաղության հաստատմանն ուղղված ջանքերը:

Պ. Ք.

Հայաստանի պատվիրակությունը Սամցխե-Ջավախքում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 5 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի պատվիրակությունը, որի կազմի մեջ մտնում են հանրապետության վարչապետի գլխավոր խորհրդական Ստեփան Մարգարյանը եւ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի ղեկավար Առուշան Հակոբյանը, ուրբաթ օրը երկօրյա այցով ժամանել է Վրաստանի Սամցխե-Ջավախքի տարածաշրջան: Սամցխե-Ջավախքի երկրամասային վարչակազմի մամուլի ծառայությունում Փրայմ նյուսին հայտնել են, որ այցը ճանաչողական է, եւ հայաստանցի հյուրերն արդեն հանդիպում են անցկացրել տարածաշրջանի նահանգապետ Թեյմուրազ Մոսիաշվիլու հետ, ընդ որում բանակցությունները մասամբ ընթացել են դռնփակ: Հայկական պատվիրակության անդամները, որոնց ուղեկցում է Վրաստանում Հայաստանի դեսպան Գեորգի Խուրտեւը, ուրբաթ օրվա երկրորդ կեսին Ախալցխայում հանդիպել են հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Իսրայելցի զինվորները կրակում են լրագրողների վրա

Շուրջ 25 օտարերկրացի լրագրողներ երեկ Ռամալլայում հանկարծակի ենթարկվեցին իսրայելցի զինվորների կրակին եւ ստիպվեցին հեռանալ Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթի կենտրոնականից, որտեղ այդ պահին վերջինս ընդունում էր Մ. Նահանգների հատուկ բանագնաց, գեներալ Անտոնի Զինիին: Բարեբախտաբար, արձակված գնդակները պլաստիկից էին, այսինքն՝ սարսափ պատճառելու համար կրակված: Ըստ տեղեկությունների, գեներալ Զինին դժվար խոսակցություն է ունեցել Արաֆաթի հետ: Վերջինս պահանջել է ստիպել իսրայելյան զորքերն անհապաղ հեռացնելու գրավյալ տարածքներից, մինչ Զինին հստակ հավաստիացում է պահանջել հակաիսրայելյան գործողություններից զերծ մնալու վերաբերյալ:

Մյուս կողմից, երեկ շարունակվեց Բեթղեհեմի Սբ. Ծննդյան տաճարի պաշարումը: Ինչպես նախապես ասվել է, այնտեղ ապաստանել են շուրջ 250 պաղեստինցիներ, պաշարված վիճակում են նաեւ հայ, լատին եւ ղպտի եկեղեցականներ:

Հակառակ նախորդ օրը զորքերը հետ քաշելու մասին նախագահ Բուշի կոչին, Իսրայելը երեկ առավել ծավալվեց պաղեստինյան տարածքներում՝ հարձակվելով Նաբլուսը եւ Ջենին քաղաքների վրա, որտեղ կատաղի մարտերը շարունակվում են: Դիտորդների կարծիքով, մինչեւ առաջիկա շաբաթ Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քոլին Փաուելի տարածաշրջան ժամանելն, Իսրայելը ցանկանում է ավարտել պաղեստինյան տարածքները սանրելու գործը:

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՈՒԱԿ Հանրապետական վարչությունում

Ապրիլի 4-ին տեղի է ունեցել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հերթական նիստը: Վարչությունը հաստատել է կլոր սեղանի թեմաները, որոնում է կայացվել առաջին կլոր սեղանը գումարել ապրիլի 20-ին, ժամը 12:00-ին, Թեթեյան կենտրոնում, որի ընթացքում կքննարկվի Հայաստանի բանկային տնտեսության արդի վիճակը:

Վարչությունն անդրադարձել է կուսակցության նոր կառույցների ստեղծման խնդրին: Արձանագրվել է, որ ՀՈԱԿ ակումբների թիվը մոտենում է 100-ին, իսկ մարտի 27-ին Վանաձորում եւ մարտի 29-ին Գյումրիում տեղի են ունեցել կուսակցության Լոռու եւ Շիրակի շրջանային առաջին պատգամավորական ժողովները, որոնք ընտրել են վարչություններ: Առաջիկա շաբաթ ՀՈԱԿ նոր ակումբներ են բացվելու Սյունիքի մարզում, Ստեփանավանի տարածաշրջանում, ինչպես նաեւ Կոտայքի մարզում: Երեւան քաղաքի երեք համայնքներում կսկսեն գործել ՀՈԱԿ գրասենյակներ:

Վարչությունը նշեց, որ կառուցվածքային նոր սոռաբաժանումների անջատումը վկայում է կազմակերպական գործունեության բարելավման մասին, սակայն քարոզչական գործունեության ծավալը չի համապատասխանում կուսակցական զարգացման նոր որակին: Որոշումներ ընդունվեցին քարոզչական աշխատանքի բարելավման ուղղությամբ:

Վարչությունը քննարկեց նաեւ Հայաստանի Հանրապետության ներքին եւ արտաքին քաղաքականությանն առնչվող մի շարք հարցեր:

Էներգիայի սակագներն առայժմ չեն փոխվի

Հավաստիացնում է էներգետիկայի հանձնաժողովի նախագահը

Էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովի նախագահ Վարդան Սովսիսյանի հանդիպումը լրագրողների հետ հիմնականում նվիրված էր սոցիալապես անապահով խավի համար երկսակագնային հաշվիչների տեղադրման մրցույթին: Խնդիրն այն է, որ հանձնաժողովը, նախկին որոշման փոխարեն, որտեղ նպատակահարմար է համարվել վեց սակագին ունեցող հաշվիչների տեղադրումը, վերջերս ընդունված որոշմամբ նախընտրել է երկսակագնայինը: Դա Վարդան Սովսիսյանը բացատրեց նրանով, որ բազմասակագնային բաժանումը տնտեսապես ու սոցիալապես արդարացված չէ, եւ անապահով խավերը չեն կարող դրանից շահել: Այդ պատճառով էլ հանձնաժողովը փոխել է իր երկու տարի առաջ ունեցած դիրքորոշումը: Թե ի՞նչ կարժենան հաշվիչները՝ հարցին հանձնաժողովի նախագահը պատասխանեց, որ դա կորոշվի մրցույթում, իսկ դրանց գները տարբեր են 20-100 դոլար: Ինչ վերաբերում է ներկայումս տեղական արտադրողի «Կոնցեռն էներգիայի» բազմասակագնային հաշվիչներին, ապա դրանց մոտավոր արժեքը 50 դոլար է: Անցած 2 տարվա ընթացքում արդեն տեղադրվել են 15 հազար այդպիսի հաշվիչ, այդ թվում 10 հազարը՝ բնակիչների կողմից: Սակայն այդ թիվը շատ փոքր է ակնկալվածի (90-100 հազար) համեմատ:

Վարդան Սովսիսյանը հայտնեց, որ վերոնշյալ մրցույթն իրականացնելու է էներգետիկայի նախարարությունը, իսկ համապատասխան գումարը տրամադրել է Ճապոնիան: Նրա կարծիքով, առավել նպատակահարմար է եղած հաշվիչներ գնելն ինչպես սպառողների շահերի տեսանկյունից, այնպես էլ վարկային գումարները խնայելու եւ խնայված միջոցները համակարգի մյուս խնդիրներին ուղղելու առումով:

Անդրադառնալով ՀԱԷԿ-ը 2004 թ. փակելու Եվրամիության պահանջին եւ փոխարինող հզորություններ ստեղծելու հնարավորություններին, Վարդան Սովսիսյանը կարծիք հայտնեց, որ մինչեւ վերջիններս չստեղծվեն, անհնար է ատոմակայանի փակումը: Իսկ ԱԷԿ-ի շահագործման առավելագույն ժամկետը մինչեւ 2016 թ. է: Էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովի նախագահը հիշատակեց 100 մլն եվրո հատկացնելու Եվրամիության պատրաստակամությունը, որը պետք է ուղղվի այլընտրանքային հզորությունների ստեղծմանը, սակայն նշեց, որ այս հարցի շուրջ դեռեւս բանակցություններ են ընթանում: Բացի այդ, անգամ այդ գումարի նպատակային օգտագործման դեպքում հնարավոր չէ ամբողջությամբ լրացնել ԱԷԿ-ի փակմամբ առաջացող պակասը:

Պատասխանելով բնակչությանն առավել հուզող հարցերից մեկին՝ էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացման վերաբերյալ, Վարդան Սովսիսյանն ասաց, որ այս տարի դա տեղի չի ունենա, իսկ եկող տարի «հավանաբար տեղի չի ունենա»:

ԱԲԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայաստանն ու Վրաստանը նախատեսում են որակապես նոր ռազմական համագործակցություն

Սկիզբը էջ 1

Նախատեսվում է նախանշվող ուղղություններն ամրագրել աշխատանքային փաստաթղթում եւ ներկայացնել երկու երկրների պատգամավորների նախարարներին: Վրաստանի պատգամավորների նախարարի մոտ ժամանակներս մեր երկիր սպասվող պատգամավորական այցի ժամանակ:

«Այս համագործակցությունն ուղղված չի լինելու որեւէ երրորդ պետության դեմ: Մենք նպատակ ունենք նպաստել մեր երկու երկրների պատգամավորական համակարգերի զարգացմանը: Մենք հարեւաններ ենք, իսկ հարեւաններին չենք ընտրում: Վրաստանում հայեր են ապրում: Վրաստանի տարածքով են անցնում մեզ աշխարհի հետ կապող գրեթե բոլոր ուղիները: Իհարկե, մեր շահերից է բխում Վրաստանի կայունությունը», ընդգծեց Միխայել Հարությունյանը:

Լրագրողներին, այնուամենայնիվ, հայտնեցին, թե Հայաստանը, լինելով Ռուսաստանի ռազմավարական դաշնակից, ինչպե՞ս է պատկերացնում ռազմական համագործակցության խորացումը դեպի ՆԱՏՕ ձգտող Վրաստանի հետ: Պրն Հարությունյանը, պարզաբանելով, նախ եւս մեկ անգամ շեշտեց, թե այսօր Հայաստանը Ռուսաստանի ռազմավարական գործընկերն է ու այդպես լինելու է հեռագայում էլ: «Բայց մենք կամենում ենք լավ հարաբերություններ ունենալ նաեւ այլ պետությունների հետ: Հակապես, կրկնում եմ, մեր հարեւանի: Իսկ Վրաստանն էլ, իր հերթին, իրավունք ունի որոշելու, թե որ երկրի հետ է զարգացնելու ռազմավարական-գործընկերային հարաբերությունները»: Փիրցխալաիշվիլին նշեց, «ԱՄՆ-ի հետ Վրաստանի համագործակցությունը չի մտահոգում Հայաստանին: Բայց, չգիտես ինչու, անհանգստացնում է Ռուսաստանին: Մեր երկրում եղած ռուսական ռազմակայանները դուրս բերվելուց հետո չեն փոխարինվել նորերով: Դրանք թողնվել են տվյալ բնակավայրերի քաղաքացիական իշխանությունների հայեցողությանը: Մեկի տեղում այսօր հիվանդանոց է գործում»:

Իսկ ԱՄՆ-ի հետ Վրաստանի ռազմական համագործակցությունը մեկնաբանելով՝ վրացական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետը նշեց, թե իրենք նախաձեռնել են բանակի վերածելավորում՝ վերջինս պրոֆեսիոնալ դարձնելու հեռանկարով: Այդ նպատակով արդեն տարիներ շարունակ վրացի սպաները վերապատրաստվում են հենց երկրում եւ արտասահմանում: «Ու ԱՄՆ-ի հետ համագործակցությունն էլ նոր չէ, ինչպես աղմուկ բարձրացվեց: Վաղուց արդեն իրականացրել ենք ուղղաթիռային համատեղ դասընթացներ»:

Փիրցխալաիշվիլին տեղեկացրեց, որ մոտ ժամանակներս ամերիկյան եւս 150 զինվորական մասնագետներ կժամանեն Վրաստան զինվորական պատրաստության հատուկ դասընթացներ անցկացնելու: «Իսկ Ռուսաստանի հետ, որպես մեր հարեւանի, հիանալի հարաբերություններ ունենք»:

Վրացի գեներալը հայ ժողովրդին էլ խաղաղություն մաղթեց ու հավաստեց, թե դրա համար իրենք գործադրում են բոլոր ջանքերը:

Լ. Գ.

Արդարություն գտնելու ակնկալիքով

Պատգամավոր Մելիք Գասպարյանի եւ «Արմենյն թրեյդրզ» ՍՊԸ-ի նախագահ Արթուր Գյուրջինյանի միջեւ առկա դատական վեճին «Ազգն» արդեն անդրադարձել է: Սակայն կողմերից մեկը, տվյալ դեպքում Արթուր Գյուրջինյանը, վերոհիշյալ խմբագրություն այցելեց հասարակությանն իրազեկ պահելու համար իր նկատմամբ անարդար վճիռ կայացրած դատական ատյանի կողմից մի շարք օրենքների խախտման փաստերի մասին:

Անդրադառնալով վեճին, Արթուր Գյուրջինյանն ասաց, որ Մելիք Գասպարյանը նախ խլել է իր ղեկավարած կազմակերպության կիսավարս շինությունը, ապա պահանջել եւ դատարանով ստացել է 325 հազ. դոլար վնասի հատուցում խլված շենքի պատվիրատուի («Արմենյն թրեյդրզի») կողմից չկառուցած լինելու համար: Մինչդեռ «Արմենյն թրեյդրզի» ղեկավարը նշում է, որ որպես պատվիրատու ինքը կատարել է իր պարտավորությունները, իսկ Մելիք Գասպարյանը, ընդհակառակը, չի կատարել: Վերջինիս օգտին վճիռ կայացնելով՝ դատարանը, ըստ Արթուր Գյուրջինյանի, համաձայն ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 48, 49, 51, 53 հոդվածների, չի պահանջել հիմնավորող ապացույցներ ներկայացնել, ինչպես նաեւ խախտել է գործող դատավարական եւ նյութական իրավունքի նորմերը, սխալ է մեկնաբանել վնաս հասկացությունը եւ արդյունքում կիրառել է այն օրենքները, որոնք տվյալ դեպքում չպետք է կիրառվեին եւ ընդհակառակը՝ չի կիրառել այն օրենքները, որոնք պետք է կիրառվեին: Այս ամենը Արթուր Գյուրջինյանի մեջ հարց է առաջացնում, թե ո՞րն է Մելիք Գասպարյանի «դատական «հաղթանակների» գաղտնիքը»՝ պատգամավորական մանդա՞տը, նրա տնտեսական գործունեությամբ ստացվող «տասնյակ հազարավոր դոլարների եկամո՞ւտը», թե՞ նորանշանակ դատավորների գիտելիքների պակասը:

Մեր կողմից նշենք, որ պատրաստ ենք ներկայացնելու նաեւ Մելիք Գասպարյանի դիրքորոշումը:

Ա. Մ.

ՎԵՐՑՆԱԳՐԱՅԻՆ ԼԵԶՎՈՎ

Պահանջվում է շրջանառությունից հանել «ԶԼ մասին» օրենքի նախագիծը

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մենք իշխանություններին ժամանակ ենք տալիս մինչեւ մայիսի 3-ը՝ Մամուլի ազատության միջազգային օրը, որպեսզի նրանք հանդես գան «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագիծը շրջանառությունից հանելու մասին հայտարարությամբ»,- ապրիլի 5-ին Մամուլի ազգային ակումբում (ՄԱԱ) կայացած ասուլիսում հայտարարեց ակումբի նախագահ Նարինե Մկրտչյանը: Ըստ նրա, Հայաստանում «տեղեկատվական միջոցների ջարդ է գնում», եւ եթե անհրաժեշտ միջոցներ չձեռնարկվեն, «կունենանք այնպիսի մամուլ, ինչպիսին ունեինք 70 տարի շարունակ»:

Խոսքի ազատությունն ու մարդու իրավունքները, ընդգծեց Մկրտչյանը, 21-րդ դարում առաջնային են ամբողջ աշխարհում, սակայն «մեր երկրում փորձում են այն բացառել»: ՄԱԱ նախագահը միաժամանակ տեղեկացրեց, որ իրենց պայքարն առաջ տանելու համար դիմելու են Հայաստանում հավատարմագրված դեսպաններին, միջազգային կազմակերպություններին եւ լրագրողական ընկերակցություններին:

«Հայկական ժամանակ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինյանի խոսքերով, իրենց նպատակը «կառավարության կամ որեւէ անձի դեմ տգայական հաղթանակ տանելը չէ», այլ Հայաստանում խոսքի ազատության պաշտպանությանը եւ հաստատմանն ուղղված համար պայքարը: «Պաշտոնյաներն արդեն գրավել են երեք իշխանություն եւ ցանկանում են գրավել չորրորդը եւս, սակայն դա նրանց չի հաջողվի»,- հայտարարեց Փաշինյանը, ավելացնելով, որ ցանկալի չէ իրավիճակի բարդացումը այնման, որպեսզի «սխրված լինենք անհնազանդություն դրսեւորել եւ չենթարկվել այս խորհրդարանին եւ նրա ընդունած օրենքներին»:

ՄԱԱ անդամ, «Ա1+» հեռուստաընկերության քաղաքական մեկնաբան Վարդան Վարդանյանը հայտնեց, որ ակումբը սահմանել է «Մամուլի բարեկամ» եւ «Մամուլի թշնամի» մրցանակներ, որոնք մայիսի 3-ին կտրվեն իրենց արժանի տերերին: Ըստ Վարդանյանի, ներկայիս իշխանությունները հոգեվարքի մեջ են, եւ խոսքի ազատությունը, ժողովրդավարական ազատ մամուլը շուտով կհաղթանակեն:

Լիբանանի Լրագրողների արհմիության անդամ Գեւորգ Յազըճյանի համոզմամբ, «մամուլի ազատությունն ու ազատություններն ընդհանրապես պայմանավորված են դրանք ունենալու եւ պահպանելու համար ամեն զոհողության պատրաստ մարդկանց անհողդողդ կամքի առկայությամբ»: 1863թ., նշեց նա, երբ Պոլսի պատրիարքարանը առաջին անգամ փորձեց սահմանափակել հայկական պարբերականների խոսքի ազատությունը, «Մեղու» պարբերականի հիմնադիր-խմբագիր Հարություն Սվաճյանը հայտարարեց. «Մենք ավելի կսիրենք մեռնիլ ազատության հետ, քան թե անոր մահը տեսնել»: Ըստ Յազըճյանի, արժեր, որ այս արտահայտությունը դառնար յուրաքանչյուր հայ լրագրողի եւ ՀՀ քաղաքացու նշանաբանը:

«Մրցույթով հաճախականություն տրամադրելը պետք է որպես նվաճում գնահատել»

Սկիզբը էջ 1

– Կարող եմ եւ չհանդիպել: Առաջարկն արվել է եւ ոչինչ չի պարտադրվում: Ինձ համար ակնհայտ է, որ առաջին անգամ Հայաստանում, համաձայն օրենքի, մրցույթով հաճախականություն բաժանելը պետք է որպես նվաճում գնահատել: Ցավոք, առաջին փուլում 37-րդ «Ա1+»-ի զբաղեցրած ալիքը կար, բայց երբեք ընդհանուր համատեքստում մասնավոր մեկ խնդիրը չի կարելի գերադասել ընդհանուրից: Պետք էր ավելի լավ պատրաստվել:

– Իսկ «Նոյյան տապանը»:

– Չեմ կարծում, թե դա կայացած, ծրագրերով ալիք էր: Իսկ «Ա1+»-ը պետք է երեւի մտածի, թե ապագայում ինչ պետք է անի, հաջորդ մրցույթներին կմասնակցի, թե՞ ոչ: Սպասենք նաեւ դատարանի որոշմանը:

– Իսկ «Ա1+»-ի կոլեկտիվին կասե՞ք, որ տեղի ունեցածը նվաճում էր:

– Ոչ թե տեղի ունեցածը, այլ երեւույթը՝ մրցույթով հաճախականություն տրամադրելը: Նույնիսկ «Ա1+»-ի վերաբերյալ ես մի փոքր չարաշահում թույլ տվեցի, մինչ հանձնաժողովի որոշումն ասելով, որ կցանկանայի «Ա1+»-ը եթերում տեսնել: Դա կարելի է գնահատել որպես ճնշում հանձնաժողովի անդամների վրա, ինչի պատճառով մրցույթի մյուս մասնակիցները ինձ կարող էին մեղադրել: Երեւի դրա էլ պետք է խոստովանեմ, որ մրցույթին մի աչքով եմ նայել: Չեմ սպասել, որ կլինեն լուրջ մրցակիցներ այդ ալիքի համար եւ այդպես է ստացվել: Եթե նախորդ շատ ավելի լուրջ պատրաստված լինեիք, երեւի այսպես չէր լինի:

– Տեղյա՞կ եք ի պաշտպանություն «Ա1+»-ի եւ խոսքի ազատության վիճակի կուսակցությունների հրավիրած միտինգին:

– Չեմ կարծում, թե «Ա1+»-ի ճակատագիրը կուսակցությունների մեծ մասին շատ է հուզում: Ինչ վերաբերում է խոսքի ազատությանը, ապա այդ տեսանկյունից դիտարկելու դեպքում կարող ենք ասել, որ Հայաստանում չկա պետական հեռուստաալիք, կա մեկ հանրային, իսկ մնացած բոլորը մասնավոր են: Խոսքի ազատության ինչ սահմանափակումների մասին կարող է խոսք լինել:

– Բացի «Ա1+»-ից, ուրիշ ո՞ր ալիքով եք տեսել ընդդիմադիր գործիչների ելույթները:

– Օրինակ, հանրային հեռուստատեսությամբ «Խորհրդարանի ժամի» ժամանակ ես շատ «բարյացակամ», այսպես ասած, արտահայտություններ իմ հասցեին լսում եմ: Սակայն կարեւորը մասնավորներն են, որոնց վրա պետությունը օրենքով ազդելու լծակներ չունի: Այս մրցույթը եւ օրենքները հնարավորություն կտան նրանց շատ ազատ եւ անկաշկանդ արտահայտվել: Այդ կտրվածքով փորձեք գնահատել:

– Որոշ քաղաքական գործիչներ ասում են, որ օրենքն է անկատար:

– Չեմ կարծում, թե մենք ընդհանրապես կատարյալ օրենքներ ունենք: Այս օրենքը համապատասխանում է եվրոպական չափանիշներին: Եթե կան թերություններ, ապա ես օրենսդրորեն նախաձեռնության իրավունք չունեմ, իսկ պատգամավորները, կուսակցությունները թող հանդես գան համապատասխան նախաձեռնությամբ:

Ռոբերտ Քոչարյանն անդրադարձավ նաեւ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի նախօրեին արած հայտարարությանը նշելով, որ արտաքին քաղաքականության որեւէ առանձնահատուկ փոփոխություններ չեն եղել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ՀՍ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Թաղ: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տոյգիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Լաբաթիկ

Հայ-կիրգիզական տնտեսական հարաբերություններում հեռանկարային է համարվում ոսկերչության ոլորտը

Ասկար Ակաեւը տպավորված էր 2001 թ. Հայաստանի տնտեսական ցուցանիշներով

Հայաստանի եւ Կիրգիզիայի միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունները հաստատվել են 1992 թ., փոխհարաբերությունները բնականոն հունի մեջ են եւ զարգացման որոշակի ներուժ ունեն հատկապես տնտեսական ոլորտում: Քաղաքական, ռազմատեխնիկական կապերը բավականաչափ բարձր մակարդակի վրա են. բավական է նշել ԱՊՀ-ն եւ Հավաքական անվտանգության պայմանագիրը (ՀԱՊ), որոնց անդամ են Հայաստանը եւ Կիրգիզիան: Անցնող տասը տարիներին Կիրգիզիայի անփոփոխ ղեկավար Ասկար Ակաեւը ԱՊՀ-ի եւ ՀԱՊ-ի շրջանակներում բազմիցս հանդիպել է Հայաստանի ե՛ւ առաջին, ե՛ւ գործող նախագահներին: 1997 թ. Ակաեւը պաշտոնական այցով եղել է Երեւանում:

Ապրիլի 4-5-ը Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Բիշքեկ կատարած երկօրյա այցն ի՞նչ խթան կարող է տալ հայ-կիրգիզական տնտեսական հարաբերություններին, որոնք գրեթե զրոյական մակարդակի վրա են:

Նախագահ Ակաեւը հայ-կիրգիզական տնտեսական հարաբերություններում մասնավորապես կարեւորում է ոսկերչության ոլորտը: Կիրգիզիայում արդյունահանում են ոսկի, թանկարժեք քարեր, սակայն ոսկերչության արվեստին կիրգիզ ժողովուրդն այնքան էլ լավ չի տիրապետում: Հայաստանը, ինչպես նշում է Ակաեւը, ոսկերչության ոլորտում ԽՍՀՄ «օրենսդիրներից» է, իսկ հայ ոսկերիչների ձեռքի գործն այսօր գնահատվում է եւ պահանջարկ ունի զարգացած երկրներում: «Ինձ համար դժվար է նշել ԱՊՀ մեկ այլ երկիր, որտեղ դինամիկ կառուցվածքային փոփոխություններ են տեղի ունենում տնտեսության մեջ», տպավորված 2001 թ. Հայաստանի տնտեսական ցուցանիշներով, ասաց Ակաեւը, միաժամանակ նշելով, որ Հայաստանի եւ Կիրգիզիայի առեւտրատնտեսական ներկա ցուցանիշները չեն համապատասխանում առկա պոտենցիալին, համոզմունք հայտնեց, որ ստորագրվելիք փաստաթղթերը կփոխեն իրավիճակը:

Ինչպես նշեցինք, հայ-կիրգիզական առեւտրատնտեսական շրջանառությունը զրոյականից մի փոքր է բարձր. դրա պատճառներից մեկը Հայաստանի եւ Կիրգիզիայի աշխարհագրական դիրքն է, երկու երկրների միջեւ առեւտրական ուղիների բացակայությունը: Ապրիլին 4-ին Հայաստանի եւ Կիրգիզիայի միջեւ ստորագրված չորս պայմանագրերից երկուսը տնտեսական ոլորտից են՝ կառավարությունների միջեւ երկակի հարկումից խուսափելու եւ օդային հաղորդակցությունների հաստատման համաձայնագրերը:

Բացի այդ, ինչպես նշում է ՀՀ նախագահ Քոչարյանը, միջինասիական երկաթգծի գործարկումով, ինչի շնորհիվ Ալմաթի-Թեհրան գնացքն անցնում է միջինասիական բոլոր հանրապետություններով, հայ-կիրգիզական հարաբերություններում կարելի է ակնկալել առեւտրատնտեսական գործակցություն՝ Իրանի տարածով: Այս տարի կազմավորվել է հայ-կիրգիզական միջկառավարական հանձնաժողով, ինչը եւս կարեւոր դեր կարող է խաղալ առեւտրատնտեսական հարաբերությունները տեղից շարժելու առումով:

Հայկական կողմը եւս շահագրգռված է Կիրգիզիայի հետ համագործակցելու ոսկերչության, ադամանդագործության, բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում: Երկկողմ բանակցությունների ավարտին կիրգիզ պատգամավորների ելույթներից տպավորություն ստեղծվեց, թե Կիրգիզիան շահագրգռված է Հայաստանի հետ ստեղծել համատեղ ոսկերչական ձեռնարկություններ: Չի բացառվում նաեւ գունավոր եւ հազվագյուտ մետաղների տեխնոլոգիական մշակման, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծումը:

Երկօրյա պաշտոնական այցի վերջին օրը Հայաստանի նախագահն իր կեցավայրում ընդունեց եւ կես ժամանոց զրույց ունեցավ Կիրգիզիայի վարչապետ Կ. Բակիեւի հետ, ապա փոխվարչապետ, արդյունաբերության եւ արտաքին առեւտրի նախարար Ա. Սուլայմանկուլովի ուղեկցությամբ եղավ «Բիշքեկ» ազատ տնտեսական գոտում, որտեղ կատարեց թուրքական պլաստիկ շշերի արտադրության գործարան, ամերիկա-չինական կարի ֆաբրիկա, կահույքի արտադրության կիրգիզա-կորեական համատեղ եւ իրանական օճառի արտադրության փոքր ձեռնարկություններ:

Երեւան վերադառնալուց առաջ Հայաստանի պաշտոնական պատվիրակությունն այցելեց «Ալա-Արչա» բուսաբանական այգի, ծաղեց կիրգիզական ավանդական յուրտերում:

Հայերը Կիրգիզիայում

Հայաստանի նախագահի պաշտոնական այցերի բաղկացուցիչ մաս է կազմում տվյալ պետությունում բնակվող հայերի հետ հանդիպումը: Բացառություն չկազմեց նաեւ Կիրգիզիան: Երկրի պաշտոնական տվյալներով՝ Կիրգիզիայում, գլխավորապես մայրաքաղաք Բիշքեկում, ապրում է 1364 հայ, ոչ պաշտոնական տվյալներով՝ ավելի քան 3 հազար: Բիշքեկում գրանցված է մեկ համայնքային կազմակերպություն: Հայերը հիմնականում զբաղվում են փոքր ձեռներեցությամբ, ուսուցիչներ, դասախոսներ, բժիշկներ, արհեստավորներ են: Կիրգիզիայում սփյուռքը ձեւավորվել է անցյալ դարի 20-ական թթ. Ուզբեկստանից, Թուրքմենիայից, Ղազախստանից տեղափոխված հայերից:

Բիշքեկի համայնքն ունի ազգային մշակութային կենտրոն, կիրակնօրյա դպրոց, որտեղ հայերեն են սովորում 20 հայ երեխաներ: Զգացվում է դասագրքերի եւ հայատառ գրականության պակաս: Հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ընթացքում Ռոբերտ Քոչարյանն առաջարկեց ներկայացնել անհրաժեշտ գրականության ցանկը եւ խոստացավ աջակցել:

Կիրգիզիայի հայերը նախագահ Քոչարյանին հարցնում էին հայրենիքսփյուռք կապերից, արտագաղթից, Լեռնային Ղարաբաղից, Հայաստանի ներքին իրավիճակից, տնտեսության մեջ տեղի ունեցող փոփոխություններից: Արտահայտվելով ընդդիմության մասին՝ Քոչարյանն ասաց, որ ընդդիմությունը չունի քաղաքական կուլտուրա: Նախագահը նշեց, թե ե՛ւ իշխանությունները, ե՛ւ ընդդիմությունը ժողովրդավարություն սովորելու կարիք ունեն, սակայն ժողովրդավարություն ավելի շուտ պետք է սովորեցնել ընդդիմությանը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Բիշքեկ-Երեւան

ԶԵԿՈՒՅՑ

Խաթարված «նվաճումներ»

Մարդու իրավունքների ոլորտում

ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովը հրապարակել է 2001 թ. տարեկան իր զեկույցը Հայաստանում մարդու իրավունքների վիճակի վերաբերյալ: Այս զեկույցում հանձնաժողովն, ամփոփելով իր գործունեության շուրջ քառամյա ուղին, անդրադարձել է նաեւ նախորդ զեկույցներում նշված հիմնահարցերի նկատմամբ պետության դրսեւորած վերաբերմունքին եւ ձեռք բերված արդյունքներին:

Զեկույցն անդրադառնում է հաստանդամների, հայոց լեզվի, հեռախոսակապի, առողջապահության, իրավապահ մարմինների, սոցիալական վիճակի, գործազրկության, փախստականների, պետության կառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության եւ այլ տարաբնույթ հիմնախնդիրներին:

Ըստ զեկույցի, պետական անկախության շնորհիվ մարդու իրավունքների առաջընթացի ամենաակնառու փաստը քաղաքական իրավունքների ձեռքբերումն է (տեղեկատվության եւ խոսքի ազատության, ընտրությունների միջոցով պետության կառավարմանը մասնակցելու, միավորումներ, կուսակցություններ ստեղծելու իրավունքներ եւ այլն):

Զեկույցում կարեւորված է նաեւ այն, որ Հայաստանում ճանաչվում եւ պաշտպանվում է սեփականության իրավունքը:

Նշված եւ էլի ուրիշ իրավունքների հետ կապված իրավիճակը հանձնաժողովը զեկույցում որակել է որպես «նվաճումներ», արձանագրելով, սակայն, որ դրանք խաթարվում են կոռուպցիայի, սպեցիալ տնտեսության, հովանավորչության, հոչակված, բայց չգործող օրենքների պատճառով:

Տարեկան զեկույցում հիշատակված բազում հիմնահարցերի կապակցությամբ արվածի ու չարվածի հետ փաստվում է, որ մարդկանց արժանավայել ապրելու նվազագույն կենսապայմանները շարունակում են մնալ անբավարար:

Ա. Հ.

«Ա1+»-ական պլակատներով դեպի նախընտրական շահաբաժիններ

Հանրահավաք, որտեղ խոսքի ազատության խնդիրը երրորդական պլանում էր

Անկախ «Ա1+»-ի կամքից, որը կտրականապես դեմ է արտահայտվել մրցույթի հետ կապված խնդիրները քաղաքականացնելուն, ընդդիմադիր դաշտի ուժերը երեկ անցկացրին նախօրոք հայտարարված բողոքի հանրահավաքը: Նախաձեռնությանը միացել էին 14 կուսակցություններ՝ ԱԺԿ, ԱԺՄ, ԱԺԴ, ԳԻԱՔՄի, ՀԴԿ, ՀԺԿ, ՀԿԿ, Հայաստանի կոմունիստների միություն, ՀՍԴԿ, «Հանրապետություն», Հայրենիք եւ պատիվ միություն, ՍԻՄ, ՍԴՀԿ, Սոցիալիստական ուժերի միություն: Ազատության հրապարակում հավաքված բազմությունը չէր գերազանցում 10000-ի ցուցանիշը, ինչը, բնականաբար, ամենահարմար լսարանն էր այս ուժերի համար խոսքի ազատության պաշտպանության խոսքի տակ նախընտրական շահաբաժիններ ստանալու համար:

Ուշադրություն դարձնենք, որ հիշատակված բոլոր ուժերն էլ որեւէ նախադահինային միությունների ներկայացուցիչներ են՝ ե՛ւ եռյակի, ե՛ւ «Սոցիալիստական Հայաստանի» եւ որ ամենաաբսուրդայինն է՝ «Սահմանադրական շարժման»: Եվ որ հաստատես այս շարժման անունից էին համապատասխան արդեն հայտնի ուժերը մասնակցում, վկայում էր դեռ երեքշաբթի օրը խորհրդարանում ՀԺԿ-ական Ստեփան Ջաֆարյանի այն հայտարարությունը, թե հանրահավաքի նախաձեռնությանը 6-յակի կուսակցություններն էլ են մասնակցել: Նման զուտ քաղաքական քայլին 6-յակի միանալն առնվազն երկու բան է նշանակում՝ սահմանադրական շարժումն արդեն սպառել է իրեն, երկրորդ՝ այդ խոքի տակ գաղափարական համարվող պայքարը բոլորովին էլ այդպիսին չէր:

Ինչեւէ, կարելի է նկատել, որ հերթական անգամ այս ուժերը սկսել են իսկապես պարել նախկինների նվագի տակ: Թեեւ նախաձեռնող կուսակցությունների շարքում բուն ՀՀՇ-ական արբանյակներից եւ ոչ մեկը չկա, այնուամենայնիվ, երկուշաբթի օրը Ա. Հովհաննիսյանը, Վիգեն Խաչատրյանը եւ մյուս ՀՀՇ-ականներն էին խորհրդարանի դարպասի մոտ հավաքված մի խումբ մարդկանց առաջնորդում դեպի Ազատության հրապարակ:

Սակայն, բնականաբար, 14 կուսակցություններից եւ ոչ մեկը չի համարձակվում բարձրաձայն ասել, որ, այո, իրենք համագործակցում են նախկինների հետ: Ավելին՝ հանրահավաքում իր ելույթի ընթացքում շեշտը հենց այս հանգամանքի վրա դնելով, ԱԺԿ ղեկավար Շավարշ Քոչարյանը նշեց, թե ինքն այն մարդը չէ, որ կարող է համագործակցել ՀՀՇ-ի հետ: Սակայն դա չէր խանգարում նույն Շավարշ Քոչարյանին հայտարարելու, որ «Ազատ խոսքը մնում էր միայն երկու հեռուստաալիքում. «Նոյյան տապան» եւ «Ա1+», որոնք ժողովրդին այլ կարծիք էին տրամադրում: Եթե դրանք էլ չկան, ստացվում է, որ ինչքան հեռուստաընկերություն կա, ինչքան ռադիո կա, բոլորը հարմարեցվելու են մեկ ստանդարտի՝ հանրային հեռուստատեսության»:

Այստեղ իսկապես տեղին է «Ա1+»-ի անունը շահարկող Շավարշ Քոչարյանին հիշեցնել, որ ինքն էր ննջասրահի որենքի նախագծի գլխադասային հանձնաժողովի նախագահը եւ ինքն էր խոսում բոլոր հեռուստաընկերություններին հավասար պայմաններով մրցույթներին մասնակցելու հնարավորություն ընձեռելու մասին:

Ի դեպ, իր խոսքում միակը հենց Շավարշ Քոչարյանն էր, որ շեշտը դրեց հենց «Ա1+»-ի վրա: Իսկ իրավապաշտպան Ավետիք Իշխանյանը, թերեւս անգիտակցաբար, հաստատեց, որ հանրահավաքի բուն նպատակը «Ա1+»-ի խնդիրը քաղաքականացնելն է: Նա իր խոսքում նշեց, որ «Ա1+»-ի գործը չէ, այլ հենց քաղաքական ուժերի գործն է հարցը բարձրացնելը եւ հեռուստաընկերության վերաբացմանը հասնելը: Կարելի էր կարծել, թե իրավապաշտպանն ավելի է շահագրգռված կոլեկտիվի հետագա աշխատանքով, քան հենց կոլեկտիվը:

Սակայն ընդհանուր նմանակումն իր ելույթով ցրեց «Հանրապետություն» կուսակցության նախագահ Ալբերտ Բազեյանը, ըստ որի իշխանություններն ամեն ինչ անում են՝ ընդդիմադիր ուժերին ամբիոններից զրկելու համար եւ մշակութային, գիտական հիմնարկներին պարտադրում իրենց չտրամադրել դահլիճները: Իշխանություններից խոսված այս գործիչը չզլացավ մեկ անգամ եւս հիշեցնել, որ նախագահը քաղաքապետարանին մեղադրում է «փողերի վրա նստած լինելու եւ կառավարության միջոցներն ուտելու» մեջ:

Ավելին, 14 կուսակցությունների՝ հանրահավաքում հրապարակած բանաձեւի մեջ հիմնական շեշտը դրվում էր հենց այս խնդրի վրա. «Հայաստանը՝ մեր երկիրը, հայտնվել է տոտալիտարիզմի հաստատման վտանգի առաջեւ: Ստեղծված իրավիճակն այլեւս անհանդուրժելի է: Այս ամենով փաստորեն վարչախումբը բացահայտում է իր սնանկությունն առաջիկա ընտրությունների նախաշեմին: Հեռուստատեսությամբ, ռադիոյով եւ թերթերի ճնշող մեծամասնությամբ իշխանություններին ոչ հաճո կարծիք հայտնելու անհնարինության պայմաններում ժողովրդի հետ շփվելու միակ հնարավորությունն անմիջական շփումներն են, հանդիպումները դահլիճներում եւ հանրահավաքներում: Իշխանություններն այստեղ էլ են փորձում խոչընդոտներ ստեղծել: Մշակույթի, գիտության նախարարությունները, գիտությունների ակադեմիան ընդունել են հակասահմանադրական որոշումներ, որոնք արգելում են իրական ընդդիմադիր ուժերին դահլիճների տրամադրումը նույնիսկ վարձակալական հիմունքներով: Խափանիչ այս գործողություններին պարտադրում են մասնակցել ուժային կառույցներին թե՛ մարզերում եւ թե՛ Երեւանում»:

Ըստ էության հանրահավաքի կազմակերպիչներից եւ ոչ մեկը հավաքված սպար բազմությանը չփորձեց ներկայացնել իրավական այն հիմքերը, որոնք թույլ չտիտ տային հեռուստաընկերության լիցենզիայից զրկումը: Ավելին՝ գրեթե ոչ մեկը նրանցից չփորձեց կարեւորել «Ա1+»-ի օրերաշիվ լրատվական բլոկի գործունեությունը, այլ շեշտը դրվում էր միայն ընդդիմությանը եթերից զրկելու իշխանության ջանքերի վրա: Հայաստանի քաղաքական դաշտի համար օբյեկտիվ լրատվությունը հենց այդպես էլ թերեւս ընկալվում է:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Հայ ժողովրդական կուսակցություն

Գաղափարախոսություն, ծրագիր, մարտավարություն

Հայ ժողովրդական կուսակցությունը (ՀԺԿ) գաղափարապես սկզբնավորվում է կովկասահայ ու ռուսահայ լիբերալիզմից, որի գլխավոր խոսափողը, իհարկե, «Մշակն» էր: Եվ պատահական չէր, որ այս կուսակցությանը երբեմն անվանում են նաեւ մշակական: ՀԺԿ-ի դավանանքը հիմնականում համընկնում ու նույնանում էր «Մշակ» թերթի արծարծած ու պաշտպանած գաղափարներին: Ազատական հոսանքը ռուսահայ իրականության մեջ սկիզբ է առել ավելի վաղ՝ տակավին 19-րդ դարի կեսերից, Ս. Նազարյանցի «Հյուսիսափայլի» ժամանակներից: Ավելացնենք նաեւ, որ ազատախոհությունը նաեւ հայ իրականության հոգեհարազատ հոսանքներից է, որից էլ հեռագայում սկիզբ առան հայ ռամկավար եւ ազատական կուսակցությունները, որոնք էլ 1921 թ. միավորվեցին ու կազմեցին Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը:

Գրիգոր Արծրունի

ՀԺԿ-ն գաղափարական-ծրագրային նմանություն եւ ընդհանրություն ուներ 1905 թ. հոկտեմբերին հիմնված ռուսական ազատական ամենազորեղ «ժողովրդական ազատություն» կամ կոնստիտուցիոն դեմոկրատների (կադետների) կուսակցության հետ: Ուստի պատահական չէ նաեւ, որ հայ ժողովրդականներին հաճախ անվանել են հայ կադետներ: Այդպես է արվել հատկապես բոլշեւիկյան եւ խորհրդային գրականության մեջ: Խնդիրն այն էր, որ բուրժուական որակվող կուսակցությունը չէր կարելի անվանել «ժողովրդական»:

«Մշակը» եւ մշակականները դեռ ռուսական առաջին հեղափոխության ժամանակ (1905 թ. հոկտեմբերին), ռուսական նորահիմն Կադետական կուսակցության օրինակով, կուսակցություն կամ քաղաքական կազմակերպություն ստեղծելու փորձ արեցին: Կազմակերպությունը կոչվեց «Հայ դեմոկրատական կուսակցություն»: Այս առնչությամբ Դ. Անանունը տեղեկացնում է, որ 1905 թ. գլուխ բարձրացրեց Հայ սահմանադիր-ռամկավար կուսակցությունը:* Սա ռուսական կադետների կուսակցության հայկական մի խմբակցություն կամ մասնաճյուղ էր, որի մեջ ընդգրկվել էին կադետների աշխարհայացքին հարող հայ գործիչներ՝ Համբարձում Առաքելյանը, բժիշկ Ալեքսանդր Խաչիսյանը, Լեւոն Ղուլյանը, Մելիք-Ազարյանը, Սամսոն Հարությունյանը, Լեւոն Սարգսյանը, Ալեքսանդր Քալանթարը եւ ուրիշներ:

1905 թ. կազմվեց ծրագրի նախագիծ: Կուսակցությունը պիտի հետամուտ լիներ նաեւ հայությանը հուզող ազգային խնդիրներին (թուրքահայ հարցին) եւ իր կազմով լիներ ազգային: «Մշակն» այս ուղղությամբ զգալի ջանքեր թափեց: Բայց հետագայում ռուսական հետադեմ բյուրոկրատիան կանխեց Կադետական կուսակցության հայկական նմանակ «Հայ դեմոկրատական կուսակցության» կայացման փորձերը: Իսկ կուսակցության ստեղծման նախաձեռնողները չհամարձակվեցին հիմնել անլեգալ (ընդհատակյա) կուսակցություն:

Այսպիսով, մինչ 1917 թ. մարտիին Թիֆլիսում կհիմնվեր ՀԺԿ-ն, մշակական ուղղության գործիչները դեռ 1905 թ. հոկտեմբերին փորձեր են արել հիմնելու կադետական ուղղության եւ ազգային նկարագրով կուսակցություն:

Կարելի է վստահ լինել, որ Հայ ժողովրդական կուսակցությունը 1917 թ. փետրվարյան մեծ ու անարյուն հեղափոխության ծնունդն էր: Նոր կուսակցության հիմնման նպատակով ստեղծված նախաձեռնող խումբը (Հ. Առաքելյան, Մ. Բաբաջանյան, Ա. Հարությունյան, Լ. Ղուլյան, Գ. Մելիք-Ղարագյոզյան եւ ուրիշներ) մարտիի 7-ին հրապարակեց հռչակագիր, որն ուներ փաստորեն ծրագրային բովանդակություն: Ծրագրի մշակումը թողնելով ապագա համագումարին՝ այդ հռչակագրում նորածին ՀԺ կուսակցությունը ողջունում էր ռուսական մեծ եւ անարյուն հեղափոխությունը եւ իր լիակատար համակրանքն ու աջակցությունն էր հայտնում ժամանակավոր կառավարությանը: Ազգային, դասակարգային, կրոնական եւ տնտեսական խնդիրների լուծումը սրանք եւս թողնում էին Սահմանադիր ժողովի իրավասությանը: Պատերազմի եւ խաղաղության հարցում ՀԺԿ-ն պաշտպանում էր «պատերազմ, մինչեւ որ չֆանա գերմանական միլիտարիզմը», կարգախոսը: Սրանք գտնում էին, որ գերմանական միլիտարիզմի ջախջախումը խոշոր հարված կլիներ նաեւ պանթուրքիզմին: Արդյունքում հայ ժողովուրդը կարող էր ազատություն ձեռք բերել եւ հուսալ իր դատի արդարացի լուծմանը:

ՀԺԿ-ի հրապարակած հիմնադիր հռչակագրում ասվում էր, որ իր ծրագրային հիմնադրույթներով հարում է ռուսական «ժողովրդական ազատություն» կադետների կուսակցության 1917 թ. մարտի 25-ին 7-րդ համագումարում ընդունված վերջին բարեփոխված ծրագրի գաղափարներին՝ իրավական, ժողովրդավարական, պառլամենտական հանրաքվեարկության համար:

Ազգային հարցում նորահիմն ՀԺԿ-ն դարձյալ պաշտպանում էր, ռուսական համապետականության շրջանակներում, քաղաքական-տարածքային ինքնավարության եւ տեղական ինքնակառավարման պահանջը: Ժողովրդականները հատուկ ընդգծում էին Հայկական հարցի կարեւորությունը: Ընդ որում, ժողովրդականները Հայկական հարցում դրսեւորում էին տարբերակված մոտեցում: Առհասարակ Հայկական հարցը նրանք դիտում էին որպես միջազգային հարց, որը կարող էր լուծում ստանալ միջազգային կոնգրեսում: Տաճկահայ խնդրում նրանք, ընդառաջելով թուրքահայերի ցանկությանը, պահանջում էին արեւմտահայության ազատագրում թուրքական դարավոր սդրկությունից եւ ազգային-կուլտուրական անկախ զարգացում, իսկ արեւելահայ նահանգների ու գավառների համար նախատեսում էին տարածքային եւ ազգային-մշակութային ինքնավարություն՝ տեղական հարցերի վերաբերյալ օրենսդրական մարմնով: Հայկական ինքնավարության իրավասության մեջ մտնելու էին բոլոր վարչական, տնտեսական, մշակութային եւ դատական գործերը: Հայկական ինքնավարության սահմաններում գործավարության պատշաճական լեզուն համարվելու էր հայերենը: Հայկական ինքնավարության սահմաններում հարգվելու էին ազգային փոքրամասնությունների ազգային-մշակութային իրավունքները: Նույն կերպ, ժողովրդականները գտնում էին, որ պետք է պաշտպանվեին արեւելահայ գավառներից դուրս Ռուսական կայսրության երկրամասերում ապրող հայերի ազգային-մշակութային ինքնավարության իրավունքները:

Եկեղեցու գործերում նորահիմն կուսակցությունը պահանջում էր վերականգնել հայոց անկախ եկեղեցու բոլոր իրավունքները, պահպանել եկեղեցական կալվածքները, գումարել ազգային-եկեղեցական ժողով՝ հոգեւորականներից: Հայոց եկեղեցու կալվածքները, որոնց եկամտով էին պահվում հայ ժողովրդի հոգեւոր եւ մշակութային հաստատությունները, կազմելու էին համազգային անկասելի սեփականություն:

ՀԺԿ-ի առաջին ծրագիրը հաստատվեց 1917 թ. սեպտեմբերին կուսակցության առաջին համագումարում: Ոմանք ՀԺԿ-ն որակելով օտարածին՝ այն նույնացրել են ռուսական կադետների կուսակցության հետ՝ համալրելով վերջինիս կովկասահայ հատվածը: Իհարկե, երբ հիմնվեց կուսակցությունը եւ ընդունվեց առաջին ծրագիրը, բավականին մեծ ընդհանրություն կար այդ երկու կուսակցությունների միջեւ, սակայն հետագայում՝ սկսած 1917 թ. վերջից ու հատկապես 1918 թ. ընթացքում Ռուսաստանում եւ Անդրկովկասում տեղի ունեցած արմատական փոփոխություններից եւ Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո, ՀԺԿ-ն, պարելով հետագա քաղաքական էվոլյուցիա, լիովին կանգնեց ազգային հողի վրա: Այնպես որ, իրավացի չեն նրանք, ովքեր ՀԺԿ-ն նույնացնում են ռուսական կադետների կուսակցության հետ: Երկու կուսակցությունների աշխարհայացքի եւ մարտավարության ակներեւ նմանության հետ կային նաեւ ռազմավարական ակնհայտ տարբերություններ: Ռուսական կադետների եւ հայ ժողովրդականների ամենագլխավոր տարբերակիչ գիծն այն էր, որ ՀԺԿ-ն ուներ ընդգծված ազգային նկարագիր (դրոշ), իսկ կադետները, համառուսական մյուս կուսակցությունների նման, առանձնապես մեծ կարեւորություն չէին տալիս ազգային հարցին: Այսպես, 1917 թ. սեպտեմբերին ՀԺԿ-ի առաջին համագումարում խնդիր էր դրվում կուսակցությունը դարձնել անկախ եւ ազգային: Այդ համագումարում ընդունված կուսակցության առաջին ծրագրում առանձին բաժին էր կազմում ազգային հարցը: Ամրակայելով կուսակցության հիմնադիր հռչակագրի գաղափարները՝ նրանում պաշտպանվում էր Ռուսահայաստանի ազգային-տարածքային ավտոնոմիա՝ տեղական բոլոր հարցերի վերաբերյալ, ուր գործավարության պատշաճական լեզուն համարվում էր հայերենը: Այս կետը դեմ էր կադետների ծրագրին, որովհետեւ վերջիններս դեմ էին Ռուսաստանի ազգային փոքրամասնությունների ազգային-տարածքային ավտոնոմիային եւ միայն թույլատրելի էին համարում փոքրաթիվ ազգությունների կուլտուր-ազգային ինքնավարությունը: Այստեղ մենք պետք է կարողանանք զանազանել ազգային-տարածքային ինքնավարությունը կուլտուր-ազգային ինքնավարությունից: Վերջինս էքստերիտորիալ պահանջ է: Իսկ ազգային-տարածքային ինքնավարությունն այնպիսի պահանջ է, որը կարող է հիմք հանդիսանալ ազգային ինքնավարության հետագա զարգացման՝ ազգային պետականության ու անկախության գաղափարի հաղթանակին: 1918 թ. Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո ՀԺԿ-ն հետեւողականորեն պաշտպանեց անկախ պետականության գաղափարը: Այս կուսակցության գաղափարական պլատֆորմի հիմքում դրված էր հայկական մշակույթի եւ պետականության պահպանման ու զարգացման իդեալը: Հայկական պետականությունը նրանք համարում էին միջոց հայկական մշակույթի ուրույն զարգացման համար: Իսկ 1919 թ. սեպտեմբերին Երեւանում գումարված երկրորդ համագումարում ՀԺԿ-ն հայ քաղաքական կուսակցությունների մեջ առաջիններից մեկն էր, որ պաշտպանեց միացյալ եւ անկախ Հայաստան ստեղծելու ծրագրային պահանջը:

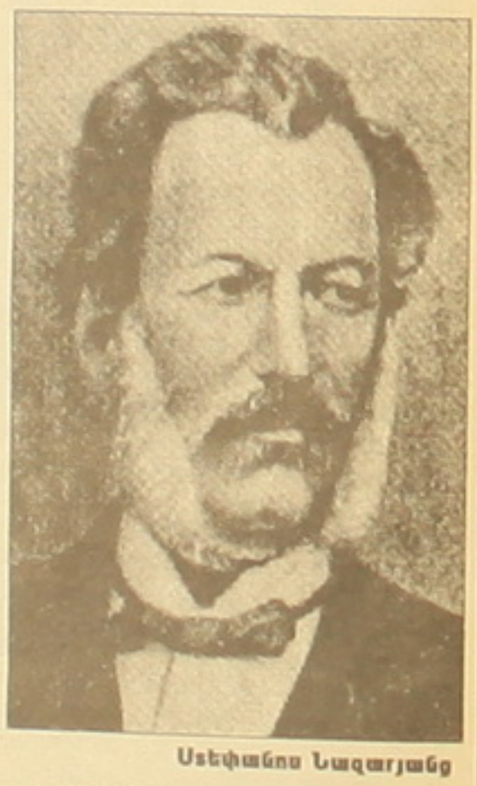

Ստեփանոս Նազարյանց

Հայաստանի պետական կառուցվածքի հարցում ՀԺԿ-ն, ընդունելով հանդերձ նախագահական (պրեզիդենտական) ինստիտուտի անհրաժեշտությունը, այնուամենայնիվ, առաջնությունը տալիս էր ժողովրդական ներկայացուցչությանը՝ խորհրդարանին: Դա երեւում է նրանց ծրագրի հետեւյալ կետից. «Ոչ մի որոշում, կարգադրություն, հրաման, ինչ անուն էլ որ կրի եւ ումից էլ որ բխի, չի կարող օրենքի ուժ ստանալ, եթե հիմնված չէ պառլամենտի որոշման վրա»: Ասվածից երեւում է, որ ժողովրդականները կողմնակից էին խորհրդարանական կառավարման համակարգին: Նրանք կողմնակից էին ամուր իրավակարգ ունեցող պետության:

ՀԺԿ-ն հայ ժողովրդի եւ Հայաստանի քաղաքական կողմնորոշման հարցում, ըստ քաղաքական հանգամանքների ու իրադրության, ունեցել է ճկուն, ավելի ազատ ու շրջահայաց դիրքորոշում: Նրանք միակողմանիորեն չէին ջատագովում ռուսական կողմնորոշումը, թեեւ իրենք զուտ ռուսահայ կուսակցություն էին: «Եթե հայ ժողովրդի փրկությունը, կարդում ենք նրանց «Ժողովուրդ» պաշտոնաթերթում, պահանջ է ընդունել մի այնպիսի օրիենտացիա, որը կհակասի նույնիսկ ներկա պայմաններում Ռուսաստանի շահերին, ՀԺ կուսակցությունը դա կանի առանց վարանման»: «Մեզ համար, կարդում ենք նույն թերթի մեկ այլ խմբագրականում, այս կամ այն օրիենտացիան միայն միջոց է հայ ժողովրդի իդեալներն իրականացնելու գործում, եւ մի որեւէ ուրիշ երկիր կամ ժողովուրդ չի կարող լինել մեզ համար իդեալ»: Ժողովրդականները հանգում էին այն հետեւությանը, որ հայ ժողովուրդը պետք է ունենա միայն մի հայկական կողմնորոշում: Ինչպես տեսնում ենք, քաղաքական կողմնորոշման խնդրում էլ հայ ժողովրդականներն այնքան էլ կառչած չէին կադետներին ու Ռուսաստանին:

Ժողովրդականներն իրենց դավանանքով եւ հետաքրքրած նպատակներով ազգային էին հենց թեկուզ նրանով, որ նրանց համար գլխավորը ոչ թե դասակարգային, այլ ազգային պետական շահն էր: Կուսակցության առաջին ծրագրում որպես հիմնադրույթ ընդգծվում էր նրա ազգային եւ աղադասակարգային լինելու հանգամանքը:

Ժողովրդականներին խորթ էին հեղափոխական, սոցիալիստական գաղափարները: Որպես ազատական կուսակցություն ՀԺԿ-ն իր էությամբ աղադասակարգային էր, բայց քանի որ իր տնտեսական պլատֆորմով ընդունում էր քաղաքացու մասնավոր սեփականության իրավունքը, այստեղից էլ ինքնաբերաբար նա որակվել է որպես բուրժուական կուսակցություն: Իրականում ՀԺԿ-ն ազգային, հավասարապես բոլոր շերտերի շահերի ու իրավունքների պաշտպանության; ոչ հեղափոխական գործելակերպի, խաղաղ բարեշրջման, ամուր խորհրդարանական, իրավական, ժողովրդավարական պետության կողմնակից կուսակցություն էր:

ՀԺԿ-ն իր կազմակերպական ծեւով նույնպես ազգային էր: Համաձայն կանոնադրության, կուսակցության անդամ կարող էին լինել միայն հայերը: ՀԺԿ-ի շարքերում կային մտավորականներ, ծառայողներ, գյուղացիներ, արհեստավորներ, հոգեւորականներ եւ սոցիալական ամենատարբեր խավերի ներկայացուցիչներ:

Տալով ժողովրդական (ռամկավար) եւ ընդհանրապես «բուրժուական» որակվող ազատական կուսակցությունների ընդհանուր գնահատականը՝ կարելի է անել հետեւյալ եզրակացությունը.

ա) որպես ազգային տիպի կուսակցություն՝ ընդունում էին ազգային շահերի գերակայությունը դասակարգայինի նկատմամբ: Չէին ճանաչում որեւէ դասակարգային առանձնաշնորհում: Հանդես էին գալիս ազգային դիմագծի եւ նրա օրինական շահերի ու պատմաքաղաքական իրավունքների պաշտպանությամբ՝ միաժամանակ հարգելով մյուս ժողովուրդների իրավունքներն ու շահերը:

բ) Այս տիպի կուսակցությունների ընկերային աշխարհայացքի առանցքն անհատի բոլոր տեսակի կարողությունների (ֆիզիկական, մտավոր եւ բարոյական) ազատ դրսեւորման մեջ էր:

գ) Եվ վերջապես, նրանք կողմնակից էին քաղաքական, տնտեսական ու ընկերային բարեշրջումնային (էվոլյուցիոն) ուղուն:

ԱՐԱՐԱՏ ՎԱՐՈԲՅԱՆ

**Տես Դ. Անանուն. Ռուսահայերի հասարակական զարգացումը, հ. 3. էջ 351: Պատմաբան Մ. Արզումանյանն այս կուսակցության հիմնադրումը թվագրել է 1906 թ., որը ճիշտ չէ (Տես Մ. Արզումանյան, Բոլշեւիկների գործունեությունը..., էջ 197):*

Միշիգանի գիտաժողովում կասկածի տակ է դրվել Հայոց ցեղասպանությունը

Սփյուռքահայ որոշ գիտնականներ նպաստել են դրան

«Ազգը» մարտի 14-ի համարում, անդրադառնալով «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովին», կարծիք էր հայտնել, որ դրա գործունեությունը վերականգնվում է: Կարծիքի համար հիմք էին ծառայել Մ. Նահանգներից ստացված տեղեկությունները, հանձնաժողովի թուրք անդամների ելույթները, թուրքական մամուլի վկայություններն ու մարտի 7-10-ը թուրք եւ սփյուռքահայ գիտնականների մասնակցությամբ Միշիգանի համալսարանի կազմակերպած գիտաժողովը:

Մարտի 15-ին «Ակօսը» ոչ միայն հաստատեց մեր կարծիքը, այլեւ հիմնավորեց հանձնաժողովի վերականգնման պայմանավորումը Միշիգանի գիտաժողովի հետ, գրելով, որ այնտեղ ընդարկվել է վերականգնման հարցը: Ընդ որում, «Ակօսը» ենթադրում էր, թե ապրիլի 1-2-ին Նյու Յորքում հանձնաժողովի անդամները կհանդիպեն:

Միշիգանի գիտաժողովում կասկածի տակ է դրվել Հայոց ցեղասպանությունը

Ըստ երեւույթին հանդիպումը հետաձգվել է: Կարեւորը, սակայն, հետաձգումը չէ, այլ՝ հանձնաժողովի ստեղծման ԱՄՆ պետդեպարտամենտի նախաձեռնությունը, Թուրքիայի հետ Հայաստանի հարաբերությունների կարգավորմանը պատասխանող Վաշինգտոնի շահագրգռությունները, դրանց համընկնումը թուրքական շահագրգռությունների հետ, հայ-թուրքական «հաշտեցման» առաջադրանքով Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացի կասեցումը, առաջադրանքի կատարման պայմանավորումը հանձնաժողովի գործունեությամբ եւ վերջապես, գիտաժողովների միջոցով այդ գործունեության ոլորտի ընդլայնումն ու սփյուռքահայ որոշ գիտնականների ծառայեցումը ընդլայնման նպատակին:

Ինչպե՞ս: Հայոց ցեղասպանության հարցը վերջիններիս աջակցությամբ վիճարկման ոլորտ ներքաշելու միջոցով, որպեսզի դա Թուրքիայի արտգործնախարարության մշակած «Հայկական հարցի չեզոքացման» նախագծին համապատասխան դուրս մղվի արեւմտյան երկրների խորհրդարանների օրակարգից եւ պատմաբանների հայեցողությամբ անվերջ քննարկվի:

Հանձնաժողովը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացին հակադրելու եւ դրա գործունեության ոլորտն ընդլայնելու առումով, թերեւս, հատկանշական է Միշիգանի համալսարանի վերոհիշյալ գիտաժողովը: Դա կազմակերպվել է նույն համալսարանի պրոֆ. Ֆաթմա Մյուգե Գյոչեքի եւ Չիկագոյի համալսարանի պրոֆ. Ռոնալդ Սյունիի համատեղ ջանքերով:

Սյունիի վկայությամբ՝ գիտաժողովը հրավիրվել է «1915 թ. իրադարձությունների պատճառները բացահայտելու» առաջադրանքով, որ հնարավոր լինի թուլացնել հայերի եւ թուրքերի միջեւ առկա լարվածությունը: Գիտաժողովի մասնակիցներից Անկարայի համալսարանի պրոֆ. Բասքրն Օրանը «Ակօսի» մարտի 22-ի համարում հաստատում է Սյունիի վկայությունը: Նա, նկատի ունենալով սփյուռքահայ գիտնականներին, նշում է. «Նրանք, բացառությամբ մեկի, թուրքերին հասցեագրված մեղադրական ելույթներ չունեցան, իսկ այդ անձնավորության ելույթին (ակնարկը պրոֆ. Վահագն Տատրյանի մասին է) մյուս հայերն առանձնակի համակրանք չէին ցուցաբերում: Նույնիսկ սփյուռքի ամենաարմատականներից Ռիչարդ Հովհաննիսյանը չափազանց դրական էր տրամադրվել, եւ նա հայերին օգնության ձեռք մեկնած թուրքերի մասին զեկուցում կարդաց, ասելով. «Անընդհատ վատ բաների մասին խոսելն ինձ ձանձրացրել է: Ես իմ զեկուցման մեջ լավ բաներից եմ խոսելու»: Վերջում Օրանը եզրակացնում է. «Ըստ իս, զեկուցումներից կարեւորագույնը ՀՅ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի՝ Թուրքիայի հետ մերձեցման քաղաքականության ճարտարապետ Ժիրայր Լիպարիտյանի զեկուցումն է»:

Ինչ վերաբերում է զեկուցումների բովանդակությանը, ապա դրանց մասին պատկերացում կազմելու համար մնում է բավարարվել այն կցկտուր մեջբերումներով, որոնք տեղ են գտել գիտաժողովի աշխատանքներին Սյունիի տված ընդհանուր գնահատականում: Ի դեմ, գիտաժողովը «1915 թ. տեղահանության» հարցի հայ եւ արեւմտյան պատմագրության վերաբերյալ զեկուցումով նա է բացել:

Սյունին, «Ակօսի» նույն օրվա համարի վկայությամբ, գիտաժողովում նշել է, որ ստանդարտ բացատրությունները 1915 թ. իրադարձությունների կծիկը հանգուցալուծելու տեղ չեն թողնում, իսկ ժամանակակից պատմագրությունը, անտեսելով այն փաստը, որ երիտթուրքերն իրենք Օսմանյան կայսրության գոյությունը պահպանելուն նվիրված աշխարհիկ մոդեռնիստներ էին, փորձում է հայկական կոտորածները պայմանավորել (թուրքերի) կրոնով եւ ազգայնամոլությամբ: Այնուհետեւ նա, կատարվածի համար շարունակ թուրքերին մեղադրելիս հայերի ակտիվ դերը շրջանցելու եւ Օսմանյան Թուրքիայի պատմությունն անխուսափելիորեն վերջինի ցեղասպան հակումների վերաբերյալ հորինվածքով նույնացնելու միտումների առնչությամբ քննադատել է հայ պատմագրությանը:

Իր հերթին պրոֆ. Վահագն Տատրյանը Հայոց ցեղասպանության մեջ իսլամի դերը նվազեցնելու համար քննադատել է Սյունիին, ընդգծելով, որ մոլլաները հայերի դեմ ջիհադի կոչ էին անում: Հակառակ նրան, Սթիվեն Ատսուրյանը մատնացույց է արել այն (թուրք) մահմեդականներին, որոնք հազարավոր հայերի կյանքն էին փրկում:

Ինչ վերաբերում է պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանին, ապա նա հայ պատմաբաններին բաժանել է երկու խմբի: Ըստ նրա՝ առաջին խմբի ներկայացուցիչները Հայոց ցեղասպանության մեջ տեսնում են երկարաժամկետ թուրքական նպատակադրվածություն, իսկ երկրորդները դրա իրագործումը հանգեցնում են անբարենպաստ պայմաններին, որոնց մեջ հայտնվել էին հայերը, եւ դա դիտարկում են իբրեւ պատերազմական սպառնալիքի հետեւանք: Ցեղասպանության հարցում երկու խմբի տեսակետներն էլ համարելով մեծապես չափազանցված, Հովհաննիսյանն այնուամենայնիվ արտահայտվել է դրանց համատեղելիության օգտին եւ նշել, որ երիտթուրքերի ղեկավար կազմի մեջ, անկասկած, կային նպատակադրվածությամբ առաջնորդվողներ:

Այլ կերպ՝ Հայոց ցեղասպանությունը ծրագրված չէր: Հովհաննիսյանի այս տեսակետին, որը Ցեղասպանության թուրքական կեղծարարությունը հիմնավորելու համար ամերիկահայ պատմագրության մեջ առաջ է քաշել Սյունին, հակադրվել է Թաներ Ակչամը եւ փաստորեն հերքել, ընդգծելով, որ երիտթուրքերը 1914 թ. հունվարին ոչ մահմեդականներին Անատոլիայից ախտորելու որոշում էին կայացրել: Իսկ Ժիրայր Լիպարիտյանը եւ գիտաժողովի «1915 թ. իրադարձությունների պատճառների բացահայտման» առաջադրանքին հարգանք մնալու եւ թե՝ Հայոց ցեղասպանության հարցը վիճարկման ոլորտ ներքաշելու, ինչպես նաեւ վիճարկումների հարատեւությունն ապահովելու մղումով եզրակացրել է. «Ամեն ինչ չէ, որ գիտենք: Այդ

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

ՄԱԿ-ը կրկին դատապարտեց Իսրայելի գործողությունները

Կոֆի Անան. «Ինքնապաշտպանությունը չի նշանակում ամենաթողություն»

Երկօրյա քննարկումներից հետո ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհուրդը երեկ ընդունեց թիվ 1403 բանաձեւը, որով խստիվ դատապարտվում են իսրայելական բանակի գործողությունները, կոչ է արվում անհապաղ դադարեցնել կրակը եւ ազատել պաղեստինյան գրավյալ տարածքները: Մասամբ դոնփակ անցկացված քննարկումների ավարտին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը ելույթ ունենալով մասնավորապես հայտարարեց. «Ահաբեկչությանը պատասխանելը Իսրայելին չի ազատում միջազգային օրենքի հանդեպ իր պարտավորություններից»:

Ֆրանսպրեսի թղթակիցը նշում է, որ գլխավոր քարտուղարի ելույթը սովորականից ավելի խիստ էր: Կոֆի Անանը հայտարարեց. «Արաֆաթին տարագրություն պարտադրելը կլիներ անզգուշություն եւ անչափելի սխալ հաշվարկ»:

Անվտանգության խորհրդի նոր բանաձեւում խոր մտահոգություն է արտահայտվում Մերձավոր Արեւելքում «իրադրության կտրուկ վատթարացման» կապակցությամբ եւ պահանջվում է «անհապաղ կիրառել թիվ 1402 բանաձեւը»: Անցյալ շաբաթավերջին ընդունված այդ բանաձեւով արդեն իսկ պահանջվում էր հրադադար հաստատել, ինչպես նաեւ կոչ էր արվում իսրայելական զորքերը դուրս բերել պաղեստինյան քաղաքներից, այդ թվում Ռամալլայից:

Նոր բանաձեւը կրկնում է նախորդի պահանջները, ինչպես նաեւ կոչ է անում «անմիջապես վերջ դնել բռնության բոլոր քայլերին»:

Թիվ 1403 բանաձեւը ներկայացրեց ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի ներկայիս նախագահ, ՌԴ դեսպան Սերգեյ Լավրովը: Ի դեմ, արաբների առաջարկած նախագծի մշակմանը մասնակցել է ԱՄՆ-ը, հրադադարին վերաբերող մասում ավելացնելով «անհապաղ» բառը: Միջազգային ԶԼՄ-ները տեղեկացնում են, որ Պաղեստինի ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթն անվերապահորեն համաձայնել է ընդունված բանաձեւին: Ինչ վերաբերում է Իսրայելին, ՄԱԿ-ում այդ երկրի ներկայացուցիչ Եհուդա Լանկրին ափսոսանք հայտնեց այն կապակցությամբ, որ փաստաթղթում չեն դատապարտվում անձնասպանական ահաբեկչությունները, ասելով, թե դա «վճռական հարց է քաղաքակրթության համար»: Մինչդեռ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարն իր ելույթում խոսել էր պաղեստինցիների ահաբեկչական քայլերի մասին, միաժամանակ ընդգծելով հետեւյալը. «Իսրայելն իր գործողություններն արդարացնում է իբրեւ ինքնապաշտպանություն եւ հակաահաբեկչական միջոցառումներ: Բայց պետք է պարզ լինի, որ ինքնապաշտպանությունը չի նշանակում ամենաթողություն»:

Պ. Ռ.

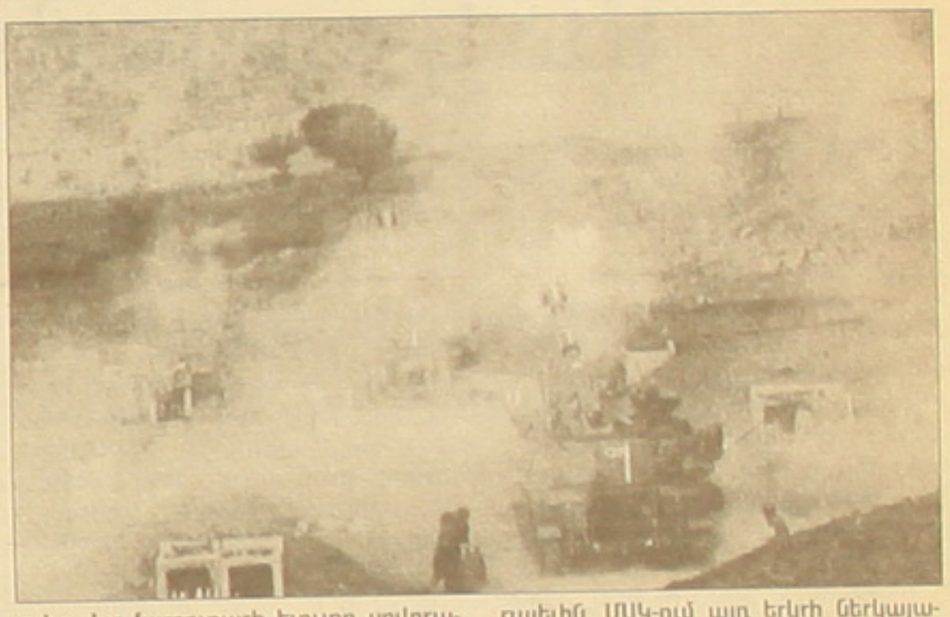

Քաբուլում բացահայտվել է հակապետական դավադրություն

Ամբաստանվում է նախկին վարչապետը

Աֆղանստանի իշխանությունները հայտարարել են, թե բացահայտվել է լայն դավադրություն, որի կազմակերպիչը նախկին վարչապետ եւ «Հեզբ ի Իսլամի» արմատական խմբավորման ղեկավար Գյուլբեդդին Հեքմաթիարն է: Ներքգործնախարար Յունես Քանունիի կազմակերպած մամլո ասուլիսում նշվել է, թե դավադիրները մտադրվել էին տապալել վարչապետ Համիդ Կարզայի ժամանակավոր կառավարությունը եւ Հռոմում պահանջել տարագիր նախկին թագավոր Զահիր Շահին: Ի դեմ, առաջիկա շաբաթներին սպասվում է նրա վերադարձն Աֆղանստան:

ՆԳ նախարարը հայտարարեց, թե վերջին օրերին մայրաքաղաք Քաբուլում 300 դավադիրներ են ձերբակալվել, որոնցից 160-ը դեռ կալանքի տակ են: Միաժամանակ առգրավվել են բազմաթիվ զենքեր: Դավադրության մասին իշխանություններն սկսեցին խոսել վարչապետ Կարզայի Թուրքիա մեկնելուց հետո. այդ երկիրը շուտով Քաբուլում պանձնելու է միջազգային ուժերի հրամանատարությունը:

«Հեզբ ի Իսլամի» խմբավորման խոսնակը Պակիստանից հերքել է շարժման կապը դավադիրների հետ: Մինչդեռ ՆԳ նախարար Քանունին նշել է, թե նրանք մտադրվել էին առեւանգումներ եւ ահաբեկչություններ իրականացնել վարչապետի, նախկին թագավորի, ինչպես նաեւ «օտարերկրացի հյուրերի» նկատմամբ: Քաբուլի ոստիկանապետ գեներալ Ջուրաթը նույնիսկ ընդունում է, թե Հեքմաթիարը թալիբների դաշնակիցն է եղել ընդհուպ նրանց վարչակարգի տապալումը՝ եւ «հեղաշրջում էր նախապատրաստում նրանց իշխանության վերադարձնելու նպատակով»:

Իշխանությունների պնդմամբ, իրենց հայտնի չէ Հեքմաթիարի տեղը: 1979-89 թթ. խորհրդային օկուպացման տարիներին Հեքմաթիարն աֆղանական դիմադրության հայտնի դեմքերից էր: Նրան հովանավորում էին Պակիստանի գաղտնի ծառայությունները եւ ամերիկյան ԿՀՎ-ն: «Լիբերասիոն» թերթի տվյալներով, Աֆղանստանում կոմունիստական վարչակարգի տապալումից հետո 1992 թ. ծավալված քաղաքացիական կռիվների մեջ զգալի է Հեքմաթիարի մեղքը: Այդ փուչուչ արմատականը 1996 թ. թալիբների վարչակարգի հաստատումից հետո ապաստան գտավ Իրանում, որտեղից արտաքսվեց այս տարվա փետրվարին: 60-ամյա Հեքմաթիարը չի ճանաչում Համիդ Կարզայի կառավարության օրինականությունը: Ըստ որոշ լուրերի, ներկայումս նա Աֆղանստանում է, իր զինակիցների կողմից վերահսկվող շրջաններից մեկում:

Պ. Ռ.

ԿԻՍՈ

Մերկ թագավորը

Պիեռ Պաոլո Պազոլինիին, որի ծննդյան 80-ամյակը բոլորեց մարտին, համեմատել են Վերածնության շրջանի մեծ վարպետների հետ: Բանաստեղծ, արձակագիր, դրամատուրգ, կինոռեժիսոր, դերասան, նկարիչ, հրապարակախոս, գիտնական: Պազոլինին այնքան բազմակողմանի էր օժտված բազմազան ձիրքերով, որ իսկապես հիշեցնում էր ոսկեդարի տիտաններին: Թվում է, թե հենց ժառանգորդի իրավունքով էլ իր «Դեկամերոն» ֆիլմում նա մարմնավորել է արդեն անհետացած այդ զարմի հսկաներից մեկին՝ նկարիչ Ջոտտոյին: Ինքը՝ Պազոլինին, 20 տարի շարունակ՝ 50-ականների կեսից մինչեւ իր ողբերգական սպանությունը 1975-ին, Իտալիայի մշակութային կյանքի կենտրոնական դեմքերից էր, երկրի «թիվ մեկ այլախոհը», կատաղի վեճերի ու դատավարությունների հերոս, ում ամեն մի ֆայլը աղմկալի արձագանք էր գտնում: Պազոլինին, ինչպես գրել է նրա արվեստի երկրպագուներից մեկը, «մերկ թագավոր» էր խարդախ դերձակների հասարակության մեջ, եւ այդ մերկությունը գիտակցված մարտահրավեր էր սրանց խարդախությանը»:

Պազոլինիի տարերքը, իրոք, մարտահրավերն էր, սերը պարադոքսների հանդեմ, ընդունված պատկերացումներին հակադրվելու կիրքը: Աննա Մանյանիի հերոսուհին «Սամա Ռոմա» ֆիլմում (1962), ըստ Պազոլինիի, դատապարտման է արժանի ոչ թե աշխարհի ամենահին արհեստով զբաղվելու, այլ որդուն վայելուչ հասարակության ոգով կրթելու ծիգերի համար, մի հասարակություն, որն իր կեղծ առատությամբ Պազոլինիին շատ ավելի անբարո էր պատկերանում, քան անառակ համարված այդ կինը: Մատթեոսի ավետարանի էկրանացման մեջ (1964) նա հրաժարվել է Սուրբ գրքի կանոնական մեկնությունից ու սրբապատկերային ավանդույթներից՝ Հիսուսի երկրային կյանքի ողիսականը պատկերելով լիովին աշխարհիկ ընկալմամբ, վավերական ոճով: Պազոլինիի խստաշունչ ֆիլմում աստվածաշնչյան պատկերները զուրկ են սրբության լուսապսակից, իսկ «հեզ սրտի, բայց ոչ հեզ մտքի տեր» Քրիստոսը անձնավորում է ընդդիմության ոգին: Մատթեոսի ավետարանի այս ընթերցումը «կրոնական մարքսիզմ» որակվեց՝ վկայելով, որ Պազոլինին փորձում է իր գիտակցության մեջ շաղկապել Մարքսին եւ Քրիստոսին: Նա իսկապես մարքսիստական ուսմունքի հետեւորդն էր, բայց իրեն համարում էր «մարքսիստ հերետիկոս», ինչը եւ լիովին հաստատեց «Մեծ ու փոքր թռչուններ» ավանգարդիստական ֆանտազիայում (1966)՝ անարխիզմի շնչով թաթախված իր դառն ու հեգնալի ֆիլմում: Այստեղ ի դեմս գաղափարախոսության դրոշակակիր... ագռավի խորագիտակ մարքսիստ - մտավորականի լրջմիտ պահվածքով եւ ճառասացի ծիրքով օժտված այդ թեւավորի, Պազոլինին նկատի է ունեցել ինքն իրեն: Իսկ սկանդալային «Թեորեմը» (1968) Մարքսին եւ Քրիստոսին արդեն համատեղել էր Ֆրեյդի հետ, Ավետման սրբազան մոտիվը վերաիմաստավորել սեքսուալ տեսանկյունից: Միլանցի խոշոր արդյունաբերողի ընտանիքը, որի բուրժուական բարեկեցությունն ավերվում է խորհրդավոր, վերերկրային այցելուի՝ հրեշտակի կերպարանք առած անդիմադրելի դեւի հայտնությամբ, Պազոլինիի համոզմամբ, դեմի անխուսափելի կործանում ընթացող արատավոր հասարակության բերգական սպանությունը 1975-ին, Իտալիայի մշակութային կյանքի կենտրոնական դեմքերից էր, երկրի «թիվ մեկ այլախոհը», կատաղի վեճերի ու դատավարությունների հերոս, ում ամեն մի ֆայլը աղմկալի արձագանք էր գտնում: Պազոլինին, ինչպես գրել է նրա արվեստի երկրպագուներից մեկը, «մերկ թագավոր» էր խարդախ դերձակների հասարակության մեջ, եւ այդ մերկությունը գիտակցված մարտահրավեր էր սրանց խարդախությանը»:

Պազոլինիի տարերքը, իրոք, մարտահրավերն էր, սերը պարադոքսների հանդեմ, ընդունված պատկերացումներին հակադրվելու կիրքը: Աննա Մանյանիի հերոսուհին «Սամա Ռոմա» ֆիլմում (1962), ըստ Պազոլինիի, դատապարտման է արժանի ոչ թե աշխարհի ամենահին արհեստով զբաղվելու, այլ որդուն վայելուչ հասարակության ոգով կրթելու ծիգերի համար, մի հասարակություն, որն իր կեղծ առատությամբ Պազոլինիին շատ ավելի անբարո էր պատկերանում, քան անառակ համարված այդ կինը: Մատթեոսի ավետարանի էկրանացման մեջ (1964) նա հրաժարվել է Սուրբ գրքի կանոնական մեկնությունից ու սրբապատկերային ավանդույթներից՝ Հիսուսի երկրային կյանքի ողիսականը պատկերելով լիովին աշխարհիկ ընկալմամբ, վավերական ոճով: Պազոլինիի խստաշունչ ֆիլմում աստվածաշնչյան պատկերները զուրկ են սրբության լուսապսակից, իսկ «հեզ սրտի, բայց ոչ հեզ մտքի տեր» Քրիստոսը անձնավորում է ընդդիմության ոգին: Մատթեոսի ավետարանի այս ընթերցումը «կրոնական մարքսիզմ» որակվեց՝ վկայելով, որ Պազոլինին փորձում է իր գիտակցության մեջ շաղկապել Մարքսին եւ Քրիստոսին: Նա իսկապես մարքսիստական ուսմունքի հետեւորդն էր, բայց իրեն համարում էր «մարքսիստ հերետիկոս», ինչը եւ լիովին հաստատեց «Մեծ ու փոքր թռչուններ» ավանգարդիստական ֆանտազիայում (1966)՝ անարխիզմի շնչով թաթախված իր դառն ու հեգնալի ֆիլմում: Այստեղ ի դեմս գաղափարախոսության դրոշակակիր... ագռավի խորագիտակ մարքսիստ - մտավորականի լրջմիտ պահվածքով եւ ճառասացի ծիրքով օժտված այդ թեւավորի, Պազոլինին նկատի է ունեցել ինքն իրեն: Իսկ սկանդալային «Թեորեմը» (1968) Մարքսին եւ Քրիստոսին արդեն համատեղել էր Ֆրեյդի հետ, Ավետման սրբազան մոտիվը վերաիմաստավորել սեքսուալ տեսանկյունից: Միլանցի խոշոր արդյունաբերողի ընտանիքը, որի բուրժուական բարեկեցությունն ավերվում է խորհրդավոր, վերերկրային այցելուի՝ հրեշտակի կերպարանք առած անդիմադրելի դեւի հայտնությամբ, Պազոլինիի համոզմամբ, դեմի անխուսափելի կործանում ընթացող արատավոր հասարակության խորհրդանիշն էր: «Սպառողական դժոխքի» քաղաքակիրթ ճահճում նա իրեն բանտարկյալ էր զգում, այն համակենտրոնացման ճամբարի գերին, որի մղձավանջը պատկերել է Սալոյի ֆաշիստական հանրապետության տարիների մասին պատմող իր «Սալո կամ Սոդոմի 120 օրը» ֆիլմում (1975)՝ ներշնչվելով մարքիզ դը Սադի «նզովյալ» վեպի պաթոլոգիկ ցնորքներից: Կեղծիքով ու սպառողական հոգեբանությամբ թունավորված արդի աշխարհում Պազոլինին օտարականի, ինչպես ամերիկացիներն են ասում, «աութսայդերի» զգացողություն ուներ: Սա սիրում էր նրան դարերի խորքում փնտրել «բնական մարդուն» եւ «անեղծ մարդկային հարաբերություններ»: Բանաստեղծական գործերից մեկում Պազոլինին իրեն համարում է «հեռավոր անցյալի ուժը, որի ավանդույթների մեջ են իր սիրո ակունքները»: Հենց այդ վաղնջական ակունքներին դառնալու փորձ էր միջնադարյան գրական կոթողների էկրանացումը, որ նա կոչել է «կյանքի եռերգություն» ընդգրկելով Բոկաչչոյի «Դեկամերոնը» (1970), Չոսերի «Քենթբերյան պատմությունները» (1971) եւ «Հազար ու մեկ գիշեր» վերնագրով հայտնի արաբական ժողովրդական հեքիաթները (1973): Բայց «կյանքի եռերգությունը» ձեռնարկելուց առաջ «բնական մարդու» որոնումները Պազոլինիին արդեն տարել էին խոր հնադար, ուր նա փորձել էր իր փնտրածը գտնել հին հունական ողբերգությունների՝ «էդիպ արքայի»

Դեկամերոն

ու «Մեդեայի» դիցաբանական սյուժեներում: «Դեկամերոնը» նկարահանվել է Նեապոլում եւ քաղաքի շրջակայքում, որովհետեւ Նեապոլը Պազոլինիին թվում էր «քաղաքակրթության հարվածներից չաղավաղված պատմության վերջին ամրոցը», որի բնակիչները «մնացել էին այնպես, ինչպես ժամանակակից աշխարհից կտրված որոշ աֆրիկյան կամ հարավամերիկյան ցեղեր»: Մինչդեռ «էդիպ արքան» էկրանավորելիս (1967) Պազոլինին լիովին աղավաղել է երեւակայությանը, կյանքի կոչել իր արխայիզմով ու հեթանոսական գեղեցկությամբ թովիչ մի աշխարհ, որն անտիկ իրականության հետ այնքան քիչ ընդհանրություն ունի, որքան Սոֆոկլեսի ողբերգությունը՝ ֆիլմի: «Մեդեան» (1969) ստեղծվել է նույն սկզբունքով: Պազոլինիի պատկերած դիցական աշխարհը, ուր խաղարկվում է ողբերգության հանրածանոթ սյուժեն՝ Ոսկե գեղմին հետամուտ արգոնավորդների պատմությունը, Մեդեայի եւ Յասոնի եղերական սիրավեպը, ֆիլմի կերպարներից մեկի՝ Կենտավրոսի պես արտասովոր հիբրիդ է: Պազոլինին միախառնել է տարբեր երկրների ու մայրցամաքների հինավուրց մշակույթները, նախնադարյան ծեսերն ու տարաշխարհիկ սովորույթները: Թե «էդիպ արքան», թե «Մեդեան», որ, իմիջիայլոց, զուգահեռներ են արթնացնում Փարաջանովի գործերի հետ, վերադարձ են համընդհանուր մշակույթի նախահիմքին, արդեն կորուսյալ արահետներին, որոնցով անցել են «մոռացված նախնիների սվերները»: Մեդեան այս նախաստեղծ, մոգական աշխարհի զավակն է: Նրա հայրենի Կոլխիդայի արտաքուս քիրս, բարբարոսական բարքերը Պազոլինին հանդիպադրել է քաղաքակիրթ Կորնթոսի հղկված, նրբակյաց վարքուբարքի հետ: Բայց ինչպես պարզվում է, այդ ամենը Կորնթոսում խաբուսիկ պատրանք է, որի տակ թաքնված են դավաճանությունը, խարդավանքն ու բռնությունը: Մեդեայի ոճիրը՝ մանկասպանությունը, բոլորովին նոր իմաստ է ստանում: Դա ոչ այնքան լքված կամ անարգված սիրուհու նենգ վրեժն է, որքան այն կնոջ հուսահատ արարքը, որն այլեւս չի կարող ապրել նվաստության, կեղծիքի ու խաբեության մեջ:

Պազոլինիի ֆիլմը, իհարկե, շատ բանով է պարտական գլխավոր դերակատարուհուն: Թեեւ Մեդեան Մարիա Կալլասի հայտնի դերերգերից մեկն էր, ողբերգակ դերասանուհու տաղանդով օժտված պրիմադոննային անստատելի էր տեսնել կինոյում: Այդպես անստատելի է եւ Պազոլինին ինքը Ջոտտոյի դերում: Ի դեմ, «Դեկամերոնի» տեսարաններից մեկում նրան ընկերակցում է մտերիմ բարեկամը՝ իտալացի նկարիչ Ջուզեպպե Չիգայնան: Հենց նա էր, որ Պազոլինիի տխուր վախճանից հետո հանդես եկավ սենսացիոն հրապարակումներով, որտեղ ջանում էր ապացուցել, որ այդ մահը ոչ թե բռնության հետեւանք էր, այլ կանխամտածված ինքնասպանություն: Պազոլինին անգթորեն սպանվեց Հռոմի մերձակայքում գտնվող ամայի մարգադաշտում գլխին հասցված մահակի հարվածներից: Չիգայնան զանազան փաստերի հիման վրա հավաստիացնում է, որ դա ուրիշի օգնությամբ ինքնասպանություն էր, որն իրականացվել է իբրեւ զոհաբերություն: Սա համապատասխանում էր Պազոլինիի ողջ կյանքի ձգտմանը՝ մարտիրոսական մահով կրկնելու Քավության սխրանքը՝ ի հաստուցումն իրեն ծնած աշխարհի մեղքերի: Պատահական չէ, հիշեցնում է Չիգայնան, որ «Ավետարան ըստ Մատթեոսի» ֆիլմում Քրիստոսին ողբացող Տիրամայր էր խաղում Պազոլինիի հարազատ մայրը: Տարիներ անց այդ տեսարանը պիտի կրկնվեր՝ արդեն իսկական ննջեցյալի ներկայությամբ: Իսկ Պազոլինիի համոզմամբ, «կյանքը կարող է մեր ինքնատահայտումը լինել լոկ մահվան շնորհիվ», որն «առանձնացնում է մեր կյանքի նշանակալից դրվագները» «անորոշ ներկան» վերածելով «հստակ անցյալի»:

Դեկամերոն

ՀԱՅՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

Արժե դիտել

9 ապրիլի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ «Նրա կնոջ օրագիրը» ★: Ռեժիսոր՝ Ալեքսեյ Ուչիտել: Դերերում՝ Անդրեյ Սմիռնով, Գալինա Տյունինա, Եվգենի Միրոնով, Ռուսաստան, 2000:

Անթափույց էջեր ռուս գրող, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Բունինի կյանքից:

10 ապրիլի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ «Ուրիշները» ★: Ռեժիսոր՝ Ալեխանդրո Ամենաբար: Գլխավոր դերում՝ Նիկոլ Քիդման: ԱՄՆ, 2001:

Միստիկական թրիլեր, ուր ամեն ինչ պարուրված է անբացատրելի սիի զգացումով:

12 ապրիլի, 23.35 Արմենակոբ

■ «Բարի Լինդոն» ★★: Ռեժիսոր՝ Սթենլի Կուբրիկ: Դերերում՝ Ռայան Օ'Նիլ, Մարիզա Բերենսոն: Մեծ Բրիտանիա, 1975:

Ուիլյամ Թեքերեյի համանուն վեպի նկարագրող, սառնաշունչ էկրանացումը, որտեղ շեշտվում է այն միտքը, որ ժամանակն ու մահը զորեղ են կյանքից:

12 ապրիլի, 01.05 ՊՐՏ

■ «Խենք Մախը» ★★: Ռեժիսոր՝ Ջորջ Միլեր: Դերերում՝ Մել Գիբսոն, Ջոն Սեմյուել, Հյու Քիս-Բըրն: Ավստրալիա, 1979:

Հրավառության չափ գունեղ այս ֆուտուրիստական մարտաֆիլմն անցել է ժանրի դասական նմուշների կարգը:

21 ապրիլի, 01.35 ՕՐՏ

■ «Սոլյարիս» ★★★: Ռեժիսոր՝ Անդրեյ Տարկովսկի: Դերերում՝ Դոնատաս Բանիոնիս, Նատալյա Բոնդարչուկ, Անատոլի Սոլոնիցին, Յուրի Յարվետ: ԽՍՀՄ, 1973:

Լեհ ֆանտաստ Ստանիսլավ Լեմի վեպի էկրանացման մեջ երկրաբնակները հայտնվում են մի մոլորակում, ուր նյութականանում են նրանց ենթագիտակցական իղձերը:

13 ապրիլի, 01.30 ՀՏԲ

■ «Կանանց քաղաքը» ★★: Ռեժիսոր՝ Ֆեդերիկո Ֆելլինի: Դերերում՝ Մարչելլո Մաստրոյաննի, Էտտորե Մանի, Բերնիս Ստեգերս: Իտալիա-Ֆրանսիա, 1980:

Ֆելլինիական ցնորատեսությամբ ու երգիծանքով դրոշմված ֆանտազիա ֆեմինիզմի թեմայով:

14 ապրիլի, 23.10 Հ1

■ «Ֆրանկենշտեյն» ★: Ռեժիսոր՝ Քենեթ Բրանա: Դերերում՝ Քենեթ Բրանա, Ռոբերտ Դե Նիրո, Հելենա Բոնեմ Քարթեր: Մեծ Բրիտանիա-Ճապոնիա-ԱՄՆ, 1994:

Մերի Շելլիի նշանավոր ֆանտաստիկ վեպի կինոտարբերակը:

14 ապրիլի, 24.00 Արմենակոբ

■ «Սիրո տրամադրություն» ★★★: Ռեժիսոր՝ Վոնգ Կար-Վայ: Դերերում՝ Թոնի Լեյուն, Մեգի Չեյուն: Հոնկոնգ-Ֆրանսիա, 2000:

Այս տխուր ու նրբագեղ մելոդրամն ըստ արժանվույն ռեկորդային թվով մրցանակներ է շահել:

ՌԵՊԼԻԿՆԵՐ

■ **Ֆրենսիս Մակդորմանդ.** «Կինը կին չէ, եթե իր պատմությունը չունի: Իմ պատմությունը միգուցե այնքան էլ հետաքրքրական չէ, բայց գոյություն ունի»:

■ **Ջինա Լոլոբրիջիդա.** «Կնոջն ընդհանրապես չպետք է մտահոգի անցնող ժամանակը: Նրա իսկական տարիքը սրտի տարիքն է»:

■ **Ֆանի Արդան.** «Պատրաստ եմ սախոս կանանց: Ինքս էլ եմ սուտ: Դա պատշաճվելու ձեւ է»:

■ **Ֆեդերիկո Ֆելլինի.** «Կանայք ամեն ինչ են՝ գաղտնիք, առասպել, անկրկնելի թովչանք, իմացության տենչ, հայացք, որի օգնությամբ պիտի փորձես ինքդ քեզ հասկանալ: Եվ ես այն տպավորությունն ունեմ, թե կինն ելա՝ լույսի ու խավարի իր հերթագայությամբ, հայտնվող ու անհետացող պատկերներով, հենց կին է, որ կա»:

Խավարի իշխանը.

Մաս երրորդ

Գրագետ

Ֆրենսիս Ֆորդ Կոպոլան խոստովանել է, թե առանձնակի սերունի բանաստեղծական գործերի հանդեմ եւ պատանեկության տարիներին երազել է Թենեսի Ուիլյամս դառնալ, նմանվել սիրած գրողին: Կոպոլայի վրա, իր խոսքերով, այդ տարիներին մեծ տպավորություն են գործել Թոմաս Մանի «Կախարդական լեռը» վեպի վերջաբանն ու հատկապես այն տողերը, թե սերն ավելի զորեղ է, քան մահը:

Դրակուլայի լեգենդը 1992-ին նկարահանած իր ֆիլմում նա մեկնաբանել է այս բանալիով եւ հավատացած է, որ հարազատ է մնացել գրական սկզբնաղբյուրին՝ ի տարբերություն մյուս էկրանավորումների ու բեմականացումների հեղինակների: Ճիշտ է, ֆիլմի ամբողջական վերնագիրը՝ «Բրեմ Սթոքերի Դրակուլան», շեշտում է այդ հավատարմությունը գրքին, բայց սա չի նշանակում, թե Կոպոլան տառակերի պես կառչել է բնագրից: Վեպն ու հեղինակի անձը յուրօրինակ մտահղացումներ են ներշնչել նրան:

«Հետաքրքրական է իմանալ, որ Բրեմ Սթոքերը վախճանվել է սիֆիլիսից, ասում է Կոպոլան: Քանի որ վեներական հիվանդությունները, ըստ էության, սիրո հիվանդություններ են, ես փորձել եմ օգտագործել այդ կապը: «Դրակուլան» սիրո պատմություն է, որտեղ կրքի խորհրդանիշը արյունն է: Այդ կիրքն անցնում է ամբողջ ֆիլմով, ինչպես ադրյան գեն»:

Կոպոլայի ընկալմամբ, Դրակուլան անկյալ հրեշտակ է, յուրատեսակ Լուցիֆեր՝ պարուրված էրոտիզմի քանձր շղարշով եւ «շրջապատված երիտասարդներով, որովհետեւ նրանց երակներում է հոսում այն կարմիր, եռացող արյունը, որը հագուրդ է տալիս սիրատոչոր վամպիրի էրոտիզմին»: «Ես ուզում էի, որ իմ ֆիլմը նման լինի էրոտիկ ցնորքի», խոստովանել է Կոպոլան:

Այդ անրջալի մթնոլորտով համակվելու համար նա բազմաթիվ հին ժապավեններ է նայել, ինչպես Ֆրիդրիխ Մուռնաուի «Արշալույսը», ժան Կոկտոյի «Գեղեցկուհին եւ հրեշը»: Որոշ տեսարաններ նկարահանվել են «Պատե» մակնիշի հին կինոխցիկով եւ վաղուց արդեն չօգտագործվող տեխնիկական միջոցներով: Կոպոլան խուսափել է ժամանակակից հատուկ էֆեկտներից, բնանկարահանումներին գերադասել ստուդիական դեկորները: Նրբաճոճ ու զգայական այս ոճավորման շնորհիվ ֆիլմը նմանվել է հինավուրց որմնանկարի, որի գունագեղ փայլից ցլացած՝ Ամերիկյան կինոակադեմիան 1993-ին երեք «Օսկար» է շնորհել «Դրակուլային»՝ հնչյունային ձեւավորման, գրիմի եւ զգեստների համար:

Կոպոլան, իհարկե, ավելին էր ակնկալում, բայց նրա սպասելիքները չարդարացան:

Էջը պատրաստեց
ՀԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Մարզական

1954 Թ. ՇՎԵՅՑԱՐԻԱ

Գերմանական ֆուտբոլի առաջին հաջողությունը

Սկիզբը՝ թիվ 62 համարում

Սպասելիքները չիրականացան

Կիսաեզրափակիչ հանդիպումները տարբեր կերպ ընթացան: Եթե գերմանացիները խոշոր հաշվով հետ հաղթանակ տոնեցին ավստրիացիների նկատմամբ, ապա Ուրուգվայի եւ Հունգարիայի հավաքականների մրցախաղում պահանջվեց լրացուցիչ ժամանակ: Ավստրիացիների հետ խաղում իրեն գերազանց դրսեւորեց Ֆրից Վալտերը, որը խփեց 2 գնդակ եւ գոլային չորս փոխանցում կատարեց: Պարտության հիմնական մեղավորներ ճանաչվեցին դարպասապահ Զեմանը եւ պաշտպան Խաղելը, որոնք չմասնակցեցին 3-րդ տեղի համար կայացած խաղին:

Հունգարիայի եւ Ուրուգվայի հավաքականների մրցավեճը մասնագետներն անվանեցին եզրափակիչին արժանի խաղ: Աշխարհի չեմպիոնների կազմում բացակայում էին առանցքային 3 ֆուտբոլիստներ՝ Վարելան, Միգեսը եւ Աբոնին: 13-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Ցիբորը, իսկ ընդմիջումից անմիջապես հետո Խիդեգկուտին երկրորդ գնդակն ուղարկեց ուրուգվայցիների դարպասը: Սակայն աշխարհի չեմպիոններին հաջողվեց վերջին 15 րոպեներին հավասարեցնել հաշիվը շնորհիվ Խոխբերգի դիպուկ հարվածների: Հունգարացիներին այս անգամ էլ օգնության եկավ թիմի ռմբարկու Կոչիշը՝ գլխի հարվածներով երկու գնդակ խփելով (4:2): Ուրուգվայցիներն աշխարհի առաջնություններում առաջին պարտությունը կրեցին, իսկ 3 որ անց պարտվեցին նաեւ ավստրիացիներին՝ նրանց զիջելով բրոնզե մեդալները:

Եվ այսպես, հուլիսի 3-ին Բեռնում Հունգարիայի եւ Գերմանիայի հավաքականները պետք է վիճարկեին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Մասնագետների մեծամասնությունը նախապատվությունը տալիս էր հունգարացիներին, որոնք առաջին 8 րոպեների ընթացքում երկու անգամ հասան հաջողության: 6-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Պուշկաշը, երկու րոպե անց այլի ընկավ Ցիբորը: Թվում էր, թե ինչպես խմբային մրցաշարում, այս անգամ էլ հունգարները հեշտությամբ կհաղթեն գերմանացիներին: Սակայն վերջիններս ետ շուտ հավասարեցրին հաշիվը: Եթե նախորդ հանդիպումներում հունգարները նման դեպքերում բեկում էին մտցրել մրցակցությունում եւ ի վերջո հաղթել էին, ապա այս անգամ դա նրանց չհաջողվեց: Մարզական բախտն էլ կարծես երես էր թեքել Հունգարիայի հավակնորդներից: Երկու անգամ Ցիբորի հարվածներից հետո գնդակը դիպավ դարպասածողին, Պուշկաշի խփած գոլն էլ չհաշվեց մրցավարը: Իսկ ահա գերմանացիները հաջողակ գտնվեցին: Հակագրոհներից մեկի ժամանակ 84-րդ րոպեին Ռանը խփեց հաղթական գնդակը: Ինչպես եւ չորս տարի առաջ Բրազիլիայում, այս անգամ էլ առաջնության նման ելքը շատերի համար անակնկալ էր: Առաջնության արդյունքներին վերաբերող ՖԻՖԱ-ի հատուկ ամփոփագրում նշվում էր, որ չնայած ԳՖՀ-ի հավաքականի արժանի հաղթանակին, Հունգարիայի ընտրանին, անտարակույս, լավագույնն էր առաջնությունում: Դրա վկայությունն էր նաեւ այն, որ խորհրդանշական հավաքականում միայն գերմանացի 2 ֆուտբոլիստ էր ընդգրկվել, մինչդեռ հունգարների թիվը եռակի անգամ գերազանցում էր: Հավաքականի անհաջողությունում թիմի երկրպագուները մեղադրում էին գլխավոր մարզիչ Գուստավ Շեբեշին: Նրա հիմնական սխալը համարում էին այն, որ նա եզրափակիչում դաշտ դուրս բերեց վնասվածքից չառաջինված Պուշկաշին, որը չկարողացավ լրիվ ծանրաբեռնվածությամբ գործել, թեեւ դարձավ գոլի հեղինակ: Տարիներ անց Շեբեշն անդրադառնալով անհաջողության պատճառներին, գրել է. «Հավաքականի անհաջողության հիմնական պատճառը համարում էին կազմի սխալ ընտրությունը: Սակայն կարո՞ղ է արդյոք թույլ կազմ ունեցող թիմը 90 րոպեում խփել 2 գոլ, ստեղծել գոլային 13 ռեալ պահ: Իհարկե, ո՛չ: Մեր հարձակողական եռյակը կազմում էին հրաշալի հատկանիշներով օժտված ֆուտբոլիստները: Այդ եռյակից ամենաակտիվը Պուշկաշն էր, որը բոլորից հաճախ էր հարվածում դարպասին: Պատահական չէ, որ նա 2 գոլ խփեց, որից մեկը չհաշվեց մրցավարը: Ֆուտբոլիստների ընդհանուր հոգեկան վիճակի վրա ազդեց պատասխանատվության այն մեծ բեռը, որ ընկել էր նրանց ուսերին եզրափակիչ խաղից առաջ, եւ հոգնածությունը, որ կուտակվել էր խաղից խաղ: Հավաքականը, որն ամենալարված խաղերում կարողացավ պահպանել սառնարյունությունը, մարտունակությունը եւ դրանց շնորհիվ հաղթեց, այս անգամ հոգեբանորեն չդիմացավ: Տրանով կարելի է բացատրել գոլային բազմաթիվ չիրագործված պահերի առկայությունը...»:

Շվեյցարիայում գերմանական ֆուտբոլն առաջին լուրջ հաջողությանը հասավ, որում մեծ էր հավաքականի գլխավոր մարզիչ Յոզեֆ Հերբերգերի դերը: Նա թիմը գլխավորում էր 1936 թ.: Գերմանացիների կազմում ոսկե մեդալների արժանացան Տուրեկը, Պոսիպալը, Կոլմայերը, Էկկելը, Լիբրիխը, Մայը, Ռանը, Մոլոկը, Օ. Վալտերը, Ֆ. Վալտերը եւ Շեֆերը:

Աշխարհի 5-րդ առաջնությունն այլի ընկավ չափազանց բարձր արդյունավետությամբ. 26 հանդիպումներում խփվեց 140 գնդակ, միջինը մեկ խաղում՝ 5,38 գոլ: Առաջնության լավագույն ռմբարկուի ցուցանիշն էլ ռեկորդային էր: Հունգարիայի հավաքականի հարձակվող Շանդոր Կոչիշը 5 խաղում խփեց 11 գնդակ: Նույնիսկ այն ժամանակվա բաց ֆուտբոլի պայմաններում դա արտասովոր բարձր ցուցանիշ էր: Կոչիշը հիանալի էր տիրապետում գլխով խաղին: Նա կարողանում էր պահն առագորեն գնահատել, մրցակցի պաշտպաններից ավելի բարձր ցատկել եւ գլխի դիպուկ հարվածով գրավել դարպասը: Նա Պուշկաշի հետ միասին հավաքականի գլխավոր հարվածային ուժն էր:

Դրվագ եզրափակիչ խաղից. գերմանացի Ռանի հաղթական գնդակը:

ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ԿԻՍԱԵԶՐԱՓԱԿԻՉ

ԳՖՀ - Ավստրիա՝ 6:1 (1:0)
Օ. Վալտեր (2), Ֆ. Վալտեր (2), Շեֆեր, Մոլոկ, Պոբսա
Հունգարիա - Ուրուգվայ՝ 4:2 (1:0, 2:2)
Կոչիշ (2), Խիդեգկուտի, Ցիբոր, Խոխբերգ (2)

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ 3-ՐԴ ՏԵՂԻ ՀԱՄԱՐ

Ավստրիա - Ուրուգվայ՝ 3:1 (1:1)
Օգվիրկ, Շտոյասոպալ, Կրուս (սեփ. դարպ.), Խոխբերգ

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ

ԳՖՀ - Հունգարիա՝ 3:2 (2:2)
Բեռն, 3-ը հուլիսի, մրցավար՝ Բիլ Լինգ (Անգլիա)
ԳՖՀ- Տուրեկ, Պոսիպալ, Կոլմայեր, Էկկել, Լիբրիխ, Մայ, Ռան, Մոլոկ, Օ. Վալտեր, Ֆ. Վալտեր, Շեֆեր:
Հունգարիա- Գրոշիչ, Բուզանսկի, Լանտոս, Բոժիկ, Լորանտ, Զաֆարիաս, Ցիբոր, Կոչիշ, Խիդեգկուտի, Պուշկաշ, Տոտ:

ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՌՄԲԱՐԿՈՒՆԵՐԸ

Կոչիշ	Հունգարիա	11
Պոբսա	Ավստրիա	6
Մոլոկ	ԳՖՀ	6
Հյուգի	Շվեյցարիա	6

ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔԱԿԱՆԸ

Գրոշիչ (Հունգարիա), Սանտամարիա (Ուրուգվայ), Լիբրիխ (ԳՖՀ), Վարելա (Ուրուգվայ), Անդրադե (Ուրուգվայ), Ռան (ԳՖՀ), Բոժիկ, Կոչիշ, Խիդեգկուտի, Պուշկաշ, Ցիբոր (բոլորն էլ՝ Հունգարիա):

Պատիժներ կարգազանցներին

Աթենքի հատուկ մարզական դատարանի որոշմամբ պատժամիջոցներ կկիրառվեն «Պանաթինայիկոս»-«Օլիմպիակոս» խաղից հետո ծեծկռտուքի մասնակիցների նկատմամբ: «Պանաթինայիկոսը» սեփական հարկի տակ կայանալիք առաջիկա չորս խաղերը կանցկացնի առանց հանդիսականների, ինչպես նաեւ 87 հազար եվրո տուգանք պետք է մուծի: Ցավարին ծեծելու համար ակումբի նախագահ Անգելոս Ֆիլիպիդիսը 1 տարով զրկվել է իր պարտականությունները կատարելու իրավունքից: Նրան 1,5 տարի արգելել են հաճախել մարզադաշտ: Թիմի գլխավոր մարզիչ Սերխիո Մարգարյանը մրցավարին հայհոյելու համար 40 օրով զրկվել է իր սաների գործողություններն ղեկավարելուց: Նրա օգնականները եւս պատժամիջոցների են ենթարկվել:

«Օլիմպիակոսը» տուգանվել է 33 հազար եվրոյով: Գլխավոր մարզչի օգնական Տասոս Միտրոպուլոսը կոչվին մասնակցելու համար 6 ամսով որակազրկվել է: Միեւնույն ժամանակ հետաքննություն է սկսվել խաղի մրցավարներին կաշառելու փաստի առնչությամբ:

Պրոկոպենկոն փոխարինեց Նովիկովին

ՌԴ առաջնության եւ գավաթի մրցաշարում անհաջող մեկնարկից հետո Մոսկվայի «Դինամոյի» գլխավոր մարզիչ Ալեքսանդր Նովիկովը հրաժարական տվեց: Այդ պաշտոնում նրան փոխարինեց Վիկտոր Պրոկոպենկոն, որը 3 տարվա պայմանագիր է կնքել ակումբի հետ: Մինչ այդ, Պրոկոպենկոն զբաղեցնում էր «Շախտյորի» փոխնախագահի պաշտոնը: Նա ՌԴ առաջնություններում «Դինամոյի» թվով 7-րդ գլխավոր մարզիչն է:

ՈՒԵՖԱ - Ի ԳԱՎԱԹ

Իտալացիները հուսախաբ եղան

Կայացան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի կիսաեզրափակիչ առաջին հանդիպումները: Ամենայն հավանականությամբ ֆուտբոլասերներն ականատես չեն լինի իտալական երկու թիմերի եզրափակիչ հանդիպմանը: Եվ դրա հիմնական մեղավորը «Միլանն» է, որը Դորտմունդում խոշոր 0-4 հաշվով պարտվեց «Բորուսիային»: Այդ խաղի ելքը փաստորեն վճռվեց առաջին խաղակեսում, երբ բրազիլացի Ամորուզոն 3 անգամ գրավեց մրցակցի դարպասը: Հենց խաղասկզբից «Բորուսիան» դիմեց բուռն գրոհների, եւ արդեն 8-րդ րոպեին Ամորուզոն 11 մ հարվածով բացեց հաշիվը: 34-րդ րոպեին բրազիլացի ֆուտբոլիստն այլի ընկավ տեխնիկական վարպետությամբ եւ 2-րդ գնդակը խփեց: Իսկ 5 րոպե անց նա գլխի հարվածով 3-րդ անգամ ստիպեց «Միլանին» խաղը սկսել դաշտի կենտրոնից: Ընդմիջումից հետո Հայնրիխը խփեց 4-րդ գոլը:

Իտալական «Ինտերն» էլ անհաջողության մատնվեց: Սեփական հարկի տակ դաշտի տերերը 0-1 հաշվով զիջեցին «Ֆենոորդին»՝ հարցականի տակ դնելով եզրափակիչին թիմի մասնակցությունը: Խաղի ելքը վճռեց կոլումբիացի Իվան Կորդոբայի սեփական դարպասը խփած գնդակը: «Ինտերին» ոչնչով չկարողացավ օգնել նաեւ 2-րդ խաղակեսին դաշտ դուրս եկած Ռոնալդոն:

ՇԱԽՄԱՏ

Կարպովը վրեժխնդիր եղավ

Դուբայում ընթացող շախմատի Գրան պրիի խաղարկության 1/8 եզրափակիչում ուշադրության կենտրոնում էր աշխարհի չեմպիոնուհի Չժու Չենի եւ Անատոլի Կարպովի մրցամարտը: Չին շախմատիստուհին, որը նախորդ փուլում հաղթել էր աշխարհի չեմպիոն Ռուսլան Պոնոմարյովին, երկու պարտիաներում էլ զիջեց Կարպովին եւ դուրս մնաց 1-8-րդ տեղերի համար մղվող պայքարից: Երկու պարտիայից բաղկացած մրցախաղերում Լեկոն հաղթեց Լոթյեին (1,5-0,5), Թոփալովը՝ Խալիֆմանին (1,5-0,5), Բաֆրոն Իվանչուկին (1,5-0,5): Քառորդ եզրափակիչի մյուս մասնակիցներին որոշելու համար հարկ եղավ անցկացնել լրացուցիչ մրցախաղ: Միեւնույն 3-1 հաշիվը գրանցվեց Գեորգիեւ-Դրեեւ, Գրիշչուկ-Ռաջաբով, Շիրով-Շորթ պարտիաներում: Ազմայփարաշվիլին Անանդին հաղթեց 2,5-1,5 հաշվով:

Այսպիսով, քառորդ եզրափակիչում կմրցեն հետեւյալ զույգերը՝ Կարպով-Գեորգիեւ, Լեկո-Թոփալով, Գրիշչուկ-Բաֆրո, Շիրով-Ազմայփարաշվիլի:

ԳԱՎԱԹԱՅԻՆ ԵՌՈՒՇԵՌ

Հաղթողները որոշվել էին առաջին խաղերում

Այսօր եւ վաղը կկայանան ֆուտբոլի ՀՀ գավաթի 1/8 եզրափակիչի պատասխան հանդիպումները: Հիշեցնենք, որ առաջինը քառորդ եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեց «Բանանցը» երկու խաղերի արդյունքով առավելության հասնելով «Ղարաբաղի» նկատմամբ (3-0, 1-1): Պատասխան խաղերից առաջ կարելի է վստահորեն նշել, որ հաջորդ փուլ դուրս կգան «Փյունիկը», «Միկան», «Շիրակը», «Արարատը», «Սպարտակը», «Զվարթնոցը»: Թերեւս հարցականի տակ է 8-րդ զույգի հաղթողի հարցը: Առաջին խաղում «Դինամո-2000»-ը 2-0 հաշվով հաղթել էր «Կոտայքին»:

Այսօր «Նաիրի» մարզադաշտում «Փյունիկը» կհյուրընկալի «Դինամոյին»: Արմավիրում կմրցեն «Միկան» եւ «Լոռին», իսկ «Շիրակի» եւ «Լոկոմոտիվի» մրցավեճը կկայանա Աշտարակում: Վաղը Աբովյանում «Արարատը» կհյուրընկալի «Սպարտակ-2»-ին: Արմավիրում կմրցեն տեղի համանուն թիմն ու «Սպարտակը»: Աշտարակում «Կոտայքի» հյուրը կլինի «Դինամոն», իսկ «Փյունիկ-2»-ն ու «Զվարթնոցը» պատասխան հանդիպումն էլ կանցկացնեն «Նաիրի» մարզադաշտում: Բոլոր հանդիպումները կսկսվեն ժամը 16-ին:

Լավագույն քառյակը որոշվեց

Հայտնի դարձան ֆուտբոլի Ռուսաստանի գավաթի կիսաեզրափակիչի մասնակիցները: Անակնկալ մատուցեց «Սատուրնը», որը Մոսկվայում 3-0 հաշվով հաղթեց «Դինամոյին»: Սեփական հարկի տակ անհաջող խաղաց նաեւ «Սոկոլը»՝ զիջելով Պերմի «Ամկարին» (1-2): Գավաթի մրցաշարում էլ հաջող է հանդես գալիս առաջնության առաջատար ԲԿՄԱ-ն: «Տորպեդո-ԶԻԼ»-ի դարպասը Պիյուկի խփած միակ գոլը հաղթանակ պարգեւեց ԲԿՄԱ-ին: Լավագույն քառյակում է նաեւ «Զենիթը»: «Կոիլա Սովետովի» հետ խաղում հաղթողին որոշելու համար պահանջվեց լրացուցիչ ժամանակ: Բախտը ժպտաց «Զենիթին»: 95-րդ րոպեին Կերժակովի խփած գնդակը միակն էր ու հաղթականը:

Վճռեցին վերջին րոպեները

Ֆուտբոլի Ուկրաինայի գավաթի խաղարկությունը մոտենում է ավարտին: Կայացան կիսաեզրափակիչի առաջին հանդիպումները: Դոնեցկում տեղի «Մետալուրգի» եւ Կիեւի «Դինամոյի» հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1), ընդ որում, հյուրերը պատասխան գնդակը խփեցին խաղի ավելացված ժամանակահատվածում: «Դինամոյին» պարտությունից փրկեց Անդրեյ Գուսինը: Դնեպրոպետրովսկում «Դնեպրը» 2-1 հաշվով հաղթեց «Շախտյորին»: Այստեղ էլ ամեն ինչ վճռվեց խաղավարտից մեկ րոպե առաջ: Դնեպրոպետրովսկցի Օլեգ Շելաեւը, որը բացել էր հաշիվը, խաղավերջում 11 մ հարվածով հաղթանակ բերեց իր թիմին:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հոգեւոր

Սուրբ Մարիամի մոմը

Երկու խղճուկ ծերուկներ՝ տեր եւ տիկին, վարձով ապրում էին մի սենյակում եւ ծայրահեղ աղքատության մեջ էին: Շաս իրիկուններ անոթի էին քնում, իսկ կեսօրվա նրանց կերակուրը միայն չոր հաց էր, որ ջրի մեջ բաբախելով ուտում էին: Շրջակայքում բարեպաշտ մարդիկ կային, բայց ծերունին ու իր կինն ամաչում էին որեւէ մեկին իրենց նեղության մասին հայտնել, որովհետեւ ժամանակին բարեկեցիկ կյանքով էին ապրել եւ օր-օրի, ամեն ինչ կորցնելով, հասել էին այս նեղ օրվան: Մի շաբաթ օր էլ առանց դահեկանի մնացին, ուստի եւ՝ առանց հացի եւ առանց ուտելիքի: Կինը շաս էր տկարացել, իսկ ամուսինն արդեն ընկել էր անկողին: Այդ օրը ոչ մի բան չէին կերել: Լալիս էին ու աղոթում:

Կիրակի օրն ավելի դժվար անցավ: Կինը սիրած էր գիշերով տանից դուրս գալ, որ որեւէ մեկից օգնություն խնդրեր, բայց ամաչեց եւ ծերունայն վերադարձավ, առաջվանից ավելի ուժաթափ եւ հուսալքված էր: Արդեն քառասունութ ժամ ոչինչ չէին կերել: Նրանց դեղնած երեսից արցունք էր իջնում:

– Խե՜ղճ կինս, պիտի մեռնենք,– ասաց ամուսինը,– Աստված ասես լքել է մեզ:

Պառավը չպատասխանեց: Քիչ անց, սակայն, մի ներազդող ուժ լցվեց նրա մեջ եւ գոչեց.

– Սիրելի՜ս, եկ Սուրբ Կույսին կանչենք օգնության, նա Մխիթարիչ է բոլոր վշտացածներին եւ աղավնե՝ ցավեր կրողներին: Վստա՞հ եմ, որ նա մեզ պիտի ազատի:

Սպասի՜ր, գգրոցի մեջ դեռ պստիկ մի մոմ կա, վառենք ու նրա օգնությունը խնդրենք: Մարիամը մեզ այսպես չի թողնի, չէ՜... Եվ երկու բվառները քաջալերված վերջին այս հույսով, մթան մեջ որոնեցին ու մոմը գտան, ապա այն վառելով դրեցին Սուրբ Կույսի արձանիկի առջեւ, որ չէին կարողացել վաճառել, քանի որ շաս էժանագին էր եւ ոչ ոք գնել չկամեցավ: Եվ այր ու կին ծնկի գալով աղոթեցին ու ասացին.

– Քո անունը երբեք իզուր տեղը չեն կանչում, օգնի՜ր մեզ:

Աղոթում ու լալիս էին: Այդ պահին նույն բակում ապրող հարեւանուհին, որ հիվանդ որդի ուներ, արթնացավ՝ որդուն ջուր տալու, եւ Աստված նրան մղեց պատուհանից դուս նայել: Եվ երբ այդ ուր ժամին ծերունիների պատուհանում լույս նկատեց, մտածեց, թե որեւէ բա՞ն է պատահել, գուցե հիվանդացե՞լ են: Եվ օրհնյալ Աստծո ուժից մղված, հագնվեց ու գնաց նրանց մոտ: Բացեց դուռը, որ չէին էլ կողպել, եւ տեսավ այդ դժգունելի տեսարանը: Ծերուկները՝ այր ու կին, անչափ նիհարած, հալված, դողահար, վերջին ուժերով հազիվ էին ծնկի եկել, ասես փլվել էին գետնին:

Արդեն ամեն բան ակնհայտ էր, եւ ծերն ու պառավը խոստովանում են ամեն բան: Գթառաս հարեւանուհին վազում է տուն եւ ուտելիքներ է բերում, ապա ողջագուրվում է նրանց հետ, քաջալերում եւ մխիթարում: Իսկ հաջորդ օրը, առավոտ կանուխ, գնում է ժողովրդապետի մոտ եւ ամեն բան հայտնում, այնտեղից էլ գնում աղքատախնամ հասարակություն եւ նրանց էլ է դիմում, որ օգնեն ծերունիներին: Թե՛ ժողովրդապետը եւ թե աղքատախնամի ծառայողը շտապում են ծեր ամուսինների մոտ, հանդիմանում նրանց, որ ժամանակին տեղյակ չեն պահել իրենց նեղ վիճակի մասին: Եվ այսպես, չորս կողմից օգնության են հասնում ու նրանց վիճակը բարելավում են: Ծեր ամուսինների բախտը, սակայն, կրկին է բերում, քանի որ միշ օրեր անց հեռավոր մի ազգականից մի փոքրիկ ժառանգություն են ստանում, մի բան, որին երբեւէ չէին էլ սպասում: Եվ այսպես, դուրս են գալիս այդ թշվառ վիճակից: Իսկ ամեն հանդիպողի պատմում էին Սուրբ Կույսի գործած հրաշքի մասին, որ այդ գիշեր կատարեց: Առանց այն փոքրիկ մոմի, ավելի ճշմարիտ՝ առանց Սուրբ Մարիամի վրա ունեցած վստահության, որ Աստված նեռնչեց նրանց, բարի հարեւանուհին չէր գալու օգնության, եւ իրենք մեկ-երկու օր անց մեռած պիտի լինեին:

Կանաչ կիրակի կամ կրկնազատիկ

Զատիկին հաջորդող երկու կիրակիները զատկական տոնի շարունակությունն են: Առաջին կիրակին կոչվում է Կանաչ կիրակի կամ Կրկնազատիկ: Անցյալում Կանաչ կիրակին ամենաուրախ եւ սիրված տոներից էր: Դարձյալ ծու էին ներկում, ուշագրավ է, որ Զալարի հայերը Կանաչ կիրակի ձվերը կանաչ էին ներկում: «Ընչանք Կանաչ կիրակին... ջեբերը լիքը ծու կլինի»:

Այս տոնը նշվում էր բացառապես ուխտավայրերում, բացօթյա: Սիրված ուխտավայրերը բազմաթիվ էին՝ Ս. Սարգսի, Ս. Գեւորգի, Ս. Կարապետի, Ս. Հակոբի, Կարմիր վանք եւ այլն: Հեռավոր ուխտավայրեր գնացողները ճանապարհ էին ընկնում շաբաթ օրը՝ Կանաչ կիրակին լիարժեք տոնական տրամադրությամբ անցկացնելու համար: Այդ օրը ուխտավայրեր էին գալիս շրջիկ խմբեր, մանրավաճառներ, տոնի անբաժան ուղեկիցն էին տոնավաճառները: Դարձյալ մատաղ էին անում, զատկական ծոխ սեղան բացում, հնչում էր զուռնան: Երգն ու պարը, խաղերը շարունակվում էին մինչեւ ուշ գիշեր: Այսօր էլ Հայաստանի շատ վայրերում տոնում են Կանաչ կիրակին: Օրինակ, մինչեւ հիմա էլ Երեւանին հարեւան Առինջ գյուղի Գեղարգել կոչվող վանքում հավաքվում են ուխտավորներ, մատաղ է արվում, լարախաղացներ են գալիս, մինչեւ ուշ երեկո զվարճանում են:

ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒ
առ 1 հունվարի 2002 թ.

Ձեւ N1

Կազմակերպության ծածկագիրը անվանումը	«Էվերեստ» ՍՊԸ
Իդենտիֆիկացիոն կոդը	ըստ ԿԿԴ-ի
գործունեության հիմնական տեսակը դրամական շրխ	
կազմակերպա-իրավական տեսակը ՍՊԸ	ըստ ՏՁԸԴ-ի
տնտեսական կառավարման մարմինը	ըստ ԿԻՏ-ի
պետական ռեգիստրում գրանցման համարը	ըստ ՏԿՍ-ի 29611002774
հարկ վճարողի հաշվառման համարը	02532357
չափի միավորը հազար դրամ	
հասցեն Ք. Երեւան, Պուշկինի 31	

ԱԿՏԻՎ

		Տող	տարեսկզբ	տարեվերջ
Ի Ոչ ընթացիկ ակտիվներ				
1. Նյութական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ	- մնացորդային արժեք	010	6232	7528
	- արժեք	011	9984	11280
	- մաշվածություն	012	3752	3752
Ընդամենը 1 ենթաբաժնով		050	6232	7528
2. Ոչ նյութական ակտիվներ				
Ոչ նյութական ակտիվներ	- մնացորդային արժեք	060		5000
	- արժեք	061		5000
Ընդամենը 2 ենթաբաժնով		070		5000
Ընդամենը I բաժնով		130	6232	12528
II Ընթացիկ ակտիվներ				
2. Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր				
Հաշվարկներ բյուջեի հետ		310	587.0	
Հաշվարկներ հաշվետու անձանց հետ		340	3545	
Ընդամենը 2 ենթաբաժնով		390	4132	
4. Դրամական միջոցներ				
Դրամարկղ		410		17.6
Հաշվարկային հաշիվ		420	5	5
Ընդամենը 4 ենթաբաժնով		470	5	22.6
Ընդամենը II բաժնով		480	4137	22.6
Հաշվեկշիռ		490	10369	12550.6

ՊԱՍԻՎ

	Տող	տարեսկզբին	տարեվերջին
I Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	500	10000.0	10000.0
Հաշվետու տարվա չօգտագործված զուտ շահույթ (վնաս)	590	X	(81.4)
Նախորդ տարվա չօգտագործված զուտ շահույթ (վնաս)	600	326.0	
Ընդամենը I բաժնով	620	10326	9918.6
II Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորություններ			
2. Երկարաժամկետ այլ պարտավորություններ			
Երկարաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր	680		
Ընդամենը 2 ենթաբաժնով	700		1296
Ընդամենը II բաժնով	710		1296
III Կարճաժամկետ պարտավորություններ			1296
2. Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր			
Հաշվարկներ բյուջեի հետ	820	16	
Հաշվարկներ անձնակազմի հետ եկամուտների վճարման գծով	840	27	584
Հաշվարկներ տարբեր կրեդիտորների հետ	870		
Ընդամենը 2 ենթաբաժնով	910	43	752.0
Ընդամենը III բաժնով			1336
Հաշվեկշիռ	960	43	1336
	970	10369	12550.6

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N2

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում
Արտադրանքի, աշխատանքի, ծառայությունների իրացումից զուտ հասույթ	010	9220	
Իրացված արտադրանքի, աշխատանքի, ծառայության արտադրակ. ինքնարժեք	020	(1153.0)	
Համախառն շահույթ (վնաս)	080	8067.0	
Արտադրանքի, ապրանքի, աշխատանքի, ծառայության իրացումից շահույթ	110	8067.0	
Գործառնական այլ ծախսեր	130	(24.4)	
Գործառնական գործունեության արդյունքը շահույթ (վնաս)	140	8042.6	
Սովորական (ֆինանսատնտեսական) գործունեության արդյունքը շահույթ (վնաս)	170	8042.6	
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս)	190	8042.6	
Նախորդ տարվա վնաս	200	(326)	
Շահութահարկ հԱվ	210	8450	
Զուտ շահույթ (վնաս)	220	(81.4)	

ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՈՐՈՇ ՏՈՂԱՇԱՐԵՐԻ ՇԱՐԺԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԿԱՆՈՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ

Ձեւ N3

Անվանումը	տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում
Կանոնադրական կապիտալի տարեսկզբի մնացորդը	010	10000	10000
Մասնակիցների հայտարարած ներդրումները կանոնադրական կապիտալում	020		6665.0
Ավել օգտագործված չբաշխված շահույթի ծածկման նպատակով կանոնադրական կապիտալի նվազեցում	060		(37682)
Կանոնադրական կապիտալի այլ նվազեցումներ	080		
Կանոնադրական կապիտալի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում			18968.
Չբաշխված շահույթի տարեսկզբի մնացորդը	090	10000	10000
Հաշվետու տարվա չբաշխված շահույթ	320	326	(11050)
Չբաշխված շահույթի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	340	(407.4)	11376
	400	(81.4)	326.0

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեւ N4

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Գումար	Մյդ թվում դրամարկղ դրամ	բանկային հաշիվներ դրամ	արտարժույթ
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	5.0		5.0	
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր					
Արտադրանքի, աշխատանքի, ծառայությունների իրացումից	020	9220.0	9220.0		
Գործառնական այլ գործունեությունից	070	6960.408	6960.408		
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	080	16180.408	16180.408		
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր					
կատարված աշխատանքի, մատուցված ծառայության դիմաց	110	736.01	736.01		
Աշխատավարձի եւ դրան հավասարեցված վճարումների դիմաց	130	271.6	271.6		
Սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության նպատակով	140	158.2	158.2		
Վճարումներ բյուջե	160	12334	12334		
Գործառնական այլ գործունեության նպատակով	170	2663	2663		
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	180	16162.8	16162.8		
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	190	17.6	17.6		
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր					
Ընդամենը զուտ դրամական հոսքեր գործառնական, ինվեստիցիոն եւ ֆինանսակ. գործ.-ից					
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի օրվա դրությամբ	470	17.6	17.6		
	620	22.6	17.6	5.0	

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ձեւ N5

1. Հիմնական միջոցներ

Ցուցանիշի անվանումը		տող	Տարեսկզբի մնացորդը	Մուտագրվել է	Մուտագրվել է	Տարեվերջի մնացորդը
Այլ հիմնական միջոցներ	- մնացորդային արժեք	110	6232	1296		7528
	- արժեք	111	9984	1296		11280
	- մաշվածություն	112	3752			3752

3. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ցուցանիշի անվանումը		տող	Տարեսկզբի մնացորդը	Մուտագրվել է	Մուտագրվել է	Տարեվերջի մնացորդը
Արտոնագրեր (լիցենզիաներ)	- մնացորդային արժեք	170		5000.0		5000.0
	- արժեքը	171		5000.0		5000.0
Ընդամենը	- մնացորդային արժեք	210		5000.0		5000.0
	- արժեքը	211		5000.0		5000.0

6. Դեբիտորական եւ կրեդիտորական պարտքեր

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Տարեսկզբի մնացորդը դեբետային	Տարեսկզբի մնացորդը կրեդիտորական	Տարեվերջի մնացորդը դեբետային	Տարեվերջի մնացորդը կրեդիտորական
Հաշվարկներ տարբեր դեբիտորների եւ կրեդիտորների- երկարաժամկետ	470				
Այլ դեբիտորական եւ կրեդիտորական հաշվարկներ				1296	
- կարճաժամկետ	520				1296
Ընդամենը			2663	3415	
- երկարաժամկետ	530				752
- կարճաժամկետ	540			1296	
			2663	3415	1296
					752

9. Հաշվարկներ բյուջեի հետ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Տարեսկզբի մնացորդը	Հաշվարկվել է	Մարվել է	Տարեվերջի մնացորդը
Ավելացված արժեքի հարկ	680	46.3		46.3	
Շահութահարկ	700	346		346	
Եկամտահարկ	710	37.2		67.2	
Հաստատագրված վճարներ	740	(1016)	30	6850	
Պետական տուրք	760		8450	5000	584
Տույժեր	780		5000	24.4	
Ընդամենը	800	586.5	24.4	13504.4	
				12333.9	584

10. Հաշվարկներ աշխատավարձի, սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության գծով

	տող	Տարեսկզբի մնց.	Հաշվարկվել է	Մարվել է
Աշխատավարձի գծով	810	27	252	279
Սոցիալական ապահովագրության գծով	820	15.7	142.5	158.2
Ընդամենը	840	42.7	394.5	437.2

13. Զուտ ակտիվների հաշվարկ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	հաշվեկշռի տողի համարը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում
Սեփական կապիտալ	1030	620	10326	9918.6
Զուտ ակտիվներ	1050		10326	9918.6

II. Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը կից ծանոթագրություններ

1. Իրացված արտադրանքի, աշխատանքների, ծառայությունների արտադրական ինքնարժեքը

Ցուցանիշի անվանումը	տող	գումար
Ուղղակի նյութական ծախսումներ	1080	766.0
Ուղղակի աշխատանքային ծախսումներ	1090	387.0
Հաշվետու ժամանակաշրջանում թողարկված արտադրանքի (աշխատանքի, ծառայության) արտադրական ինքնարժեքը	11430	1153.0
Իրացված արտադրանքի (աշխատանքի, ծառայության) արտադրական ինքնարժեքը	1150	1153.0

Կ. Տ. Ղեկավար՝ Վ. Սրամյան
Գլխավոր հաշվապահ՝ Ա. Հովհաննիսյան

ԱՍՏՂԱԳՈՇԱԿ

Ճարտիլ

ԽՈՅ

Ճգնաժամային օր է: Նոր ծանոթություններն անցանկալի են: Հնարավոր են բացասական ազդեցություն կամ սխալ խորհուրդը, որը կարող է հանգեցնել ֆինանսական կորուստների կամ անդառնալի անձնական կյանքի վրա: Կին խոյերը պետք է զգուշանան նոր հրապուրանքներից:

ՑՈՒԼ

Մի եղեք մանրախնդիր, այլապես շրջապատում կարող եք միայն դժգոհություն եւ անբավականություն առաջացնել: Լայնախոհությունը, ազնվությունն ու շիտակությունը, գիտակցականությունն ու նպատակասլացությունը կարող են նպաստել ընտանիքում եւ այլուր ձեր հեղինակության բարձրացմանը:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Պասիվության օր է: Ինքներդ ձեզ մի առաջադրեք համապարփակ խնդիրներ: Օրվա երկրորդ կեսին թերեւս սանաք կարեւոր հաղորդում, որը ձեզ կստիպի մեկնել ուղեւորության: Հնարավոր են ֆինանսական հարցեր: Հարկ կլինի հոգալ ազգականների կամ մերձավորների մասին:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Եղեք զգոն: Մի ընդունեք որեւէ կարեւոր որոշում: Սպասողական դիրք բռնեք: Ինչ-որ մեկը փորձում է ձեզ նյարդայնացնել: Զգուշացեք չարակամների դավերից, բամբասանքներից եւ զրպարտություններից: Խճճված իրավիճակում ջանացեք չվիրավորել անմեղ մարդուն:

ԱՌՅՈՒԾ

Առկա է զգալի ֆինանսական կորուստների հավանականություն՝ կապված գողության, կողոպուտի կամ անհաջող գնումների հետ: Խուսափեք անծանոթների հետ հակամարտության մեջ մտնելուց. ձեր խիզախությունն այս անգամ կարող է վատ ծառայություն մատուցել:

ԿՈՒՅՍ

Լարվածության օր է՝ կապված հոգեւոր մաքրագործման, բարոյականության օրենքների ճանաչման, պայծառացման հետ: Պետք է փնտրել իրավիճակի բարելավման միջոցներ՝ ընդսմին խուսափելով կասկածելի առաջարկներից: Դավերը եւ նախանձը կարող են ձգձգել ձեր ծրագրերի իրականացումը:

ԿԵՌՔ

Օրը կապված է ֆիզիկական բեռնվածությունների հետ: Խորհուրդ է տրվում վաղ վեր կենալ: Արեւելքի իմաստուններն ասում են. «Առավոտվա սառնությունը հրաշալի ըմպելիք է ձեր էության համար»: Օգտակար են մաքուր օդում կատարվող ֆիզիկական աշխատանքը եւ վարժությունները:

ԿԱՐԻՃ

Օրը խորհրդանշում է հակասությունների հարթումը: Դուք պետք է զբաղվեք օրգանիզմի եւ տան մաքրությամբ, վերջ դնեք անհրես մարդկանց հետ հաստատված կեղծ հարաբերություններին: Այդ դեպքում թերեւս հաջողվի պարզություն մտցնել ձեզ տանջող բոլոր հարցերի մեջ:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Ամուսնական զույգերի համար ներկա օրը ըստ երեւույթին կլինի հարաբերությունների ամրության եւ կայունության ստուգման բարդ ժամանակահատված: Շատ ընտանիքներում, որտեղ հարաբերություններն անկեղծ չեն, հնարավոր են վեճեր եւ խզումներ:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Կին այծեղջյուրներին խորհուրդ է տրվում ավելի շատ ուշադրություն դարձնել զուգընկերոջը: Նրան հուզող հարցերի հանդեպ անտարբերությունը եւ սեփական խնդիրների վրա ուշադրության բեւեռումը կարող են հանգեցնել տարաձայնությունների:

ՋՐՀՈՍ

Այսօր նախընտրելի են միայնությունը եւ կենտրոնացումը հոգեւոր հարցերի վրա: Առաջադրված նպատակների իրականացումը ձեզանից կպահանջի հանգստություն, համբերություն եւ սթափ հաշվարկ: Համատեղ աշխատանքն այսօր ձեզ հակացուցված է:

ՁԿՆԵՐ

Օրը նպաստավոր է սիրո համար: Մի միահոգվեք որեւէ բանով եւ մոռացության մատնեք մաքուր տիաձությունները: Աստղերը խորհուրդ են տալիս ամբողջովին նվիրվել սիրեցյալին, քանի որ նա միանգամայն արժանի է դրան: Ձեր նվիրվածությունը կհատուցվի:

ԽՈՀԱՐԱՆ

Կարտոֆիլով եւ բրինձ պանրով կոտլետ

200 գ կարտոֆիլ, 200 գ պանիր, 4 ձու, 40 գ բրինձ, աղ, բուսական յուղը եւ պղպեղը՝ ըստ ճաշակի, 1 կապ ազատեղ (մաղադանոս):

Կարտոֆիլը կեղեւով խաշել, մաքրել, պաղեցնել եւ քերիչով անցկացնել: Բրինձը կիսախաշել, խառնել կարտոֆիլի հետ: Ավելացնել տորած բրինձ պանիր, ձու, մանր կտրատած ազատեղ եւ համեմունքներ, ստացված զանգվածից պատրաստել կոտլետներ, թաթախել ալյուրի, կարելի է ընկղմել նաեւ հարած ձվի մեջ: Տապակել բուսական յուղի մեջ:

«Գերված» ապրանք		Ռուս երգչուհի ... Սաֆինա		«Շիվակիի» «բարեկամներից»					
Բուսական «հյուսք»		Կուլիսներ, վարագույր		1					
«Սիրանույշ», ... Տյուսաք	Ջավախքի «երկնաքեր» լեռը		Կարտոֆիլ + կաթ		☺				
						Սկանդինավյան էպոս		Մայրաքաղաքը Վիեննայի	
Մազի փրփրող «քսուք»		Զրիմուռ, քարաքոս		Աֆրիկայի հարավային «Սահարան»	Մագմատիկ «ջրիկություն»				
Պերճանքի մանր առարկա						«Սփոռցակախ» թելաշարք		Հարսանեկան «կողմ»	
					Դրամական միջոցների սպառում				
Կենդանի ֆաունա, բույս ...	Ֆր. բանաստեղծ Արթյուր ...						Թելին շարած ընկույզ		«Ամենամարդամոտ» կենդանին
					Ծաղկահյուս «գդակ»				
					3	Ռենե Ռուսո, ... Թուրման			
				«Ուղտանման» տավար		ԱՄՆ, «Նիվա»			
								Սամվել Գրիգորյանի քույրը	
				☹		Հասածի հականիշը			
2		Մեղապարտ, Ռաֆֆի		Խաղակեսը թենիսում		Մուսսոն, պասսատ	Գարեջուր, կվաս, խմորիչ		Պարսկաստանը հնում
					Սածուցի «հիդրիդ»				
Սիբիրախտի «էությունը»		Ձուկ՝ ջուր, հավք՝ օդ, մարդ ...		Բուսակերից «մերժվածը»		Եւ սահման, եւ շրջանագիծ			
			Երգչուհի ... Խլեբնիկովա						
Կռատուն, բայց ոչ մեհյան						Խե, ծա, ...			
Զինվորական ղեկավար մարմին	Իրերի նախանյութը		Լիտվա՝ Վիլնյուս, Ադրբեջան ...		Մաճառը՝ հանդարտված				
				Դեռ ազգ չի դարձել					
Ավանակի «հուսահատ» քայլը									
Տրանսպորտ, ճանապարհ		Վրեժի նախապայման							

Հեռուստածրագրեր

6 ապրիլ, շաբաթ

ՇՏ

09.00 17.00, 21.00, 24.00 Հայլուր
09.20 «Արեւիկ»
10.00 Ծիծաղի տուն
11.00 Հարցամարտ
11.30 Անցյալը ներկան է
12.00 Մեր լեզուն մեր հայրենիքն է
12.15 Կարոտ
12.50 Հայեր
13.10 Փառատոն «Մուսֆ 21-րդ դար»
13.35 Բաբելոնից հետո
14.00 Ֆիլմ-բալետ.«Կարմեն»
14.45 Պոեզիայի ակնթարթներ
15.00 ՀԹԱ.Ա.Քալանթարյան «Մովսես աղբեր»
17.20 ՄՍ «Պատկերազարդ պատմություններ Աստվածաշնչից»
17.50 Ազգ-TV
18.10 Բարի ախորժակ
18.30 Երեկոյան Երեւան
18.40 Խորան լուսո
18.50 Շրջադարձ
19.20 «Բարի ակնթարթ»
20.10 Մայր թատրոն-80.ՓՖ «Վահրամ Փափազյան»
20.35 Տունտունիկ
21.50 Զինուժ
22.25 ԳՖ «ԼՈՒՍԱԲԱՑԻՑ ԱՌԱՋ»
00.20 ԳՖ «ՏԵՍԻԼՔ»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

09.00 Բարի լույս, Հայաստան
09.30 10.30, 16.00, 20.00 ԼՐԱԲԵՐ
11.00 Կինոնկար երեխաներին.«ԻՄ ՍԻՐԵԼԻ ՄԱՐՍԵՑԻՆ»
12.30 Սերիալ «ԱՆԱՍՏԱՍԻԱ»
13.15 Լեզուների համաստեղություն (անգլերեն)
13.40 Կոմերցիոն ծրագիր «Ակցեոն»
14.30 Բեմական խաչմերուկ
15.00 ԳՖ «ՇԻՐԻ»
17.30 Մուլտֆիլմ
18.00 Համերգ
18.30 Նե Նա
19.00 TV-ԼՈՏՈ
19.30 Սկանվորդ-շոու
21.00 ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԼՈՏՈ
22.40 Պահմտոցի +
23.10 Ջազ
23.40 PODIUM ART
24.00 Սեկսոր PRO

ԳԼ

19.30 Մուլտֆիլմ
19.50 22.00 Բախտացույց
20.00 ԳՖ «ԺԱՌԱՆԳԸ»
22.05 Գիսաստղեր
22.40 ԳՖ «ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ԿԻՐՔ»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.00 ժամը
08.30 CNN
09.00 ԳՖ «ԱՆՆԱՆ ԵՎ ԹԱԳԱՎՈՐԸ»
11.30 Ինչպե՞ս ես, բարեկամ
12.00 Ավտորահ 2000
12.30 Հեռուստատեսություն
13.00 Տոնական համերգ.Սամվել Բաղդասարյան
14.40 Բլից
15.00 Կինոյի գաղտնիքները
15.30 Մուլտֆիլմ
16.30 Մենահամերգ.Մայա Մարգարյան
18.00 Հայրեր եւ որդիներ
19.00 Բումերանգ
20.00 Շաբաթը
20.30 Հիթ շքերթ
21.00 Ընտանեկան լոտո (Տոնական բացիկ)
22.00 Ընտանեկան լոտո (Սուպեր ակնթարթ)
23.30 Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ
00.30 ԳՖ «Ի՞ՆՉ ԵՆ ՈՒԶՈՒՄ ԿԱՆԱՅՔ»

ՇՏ

08.00 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 1.00, 3.00 ՀՈՐԻԶՈՆ
08.15 19.00 ՄՍ «Ֆուտուրամա»
08.45 Նոստալջիգ
09.15 ՎՖ «Պատմության ալիք»
10.15 15.15, 23.25, 1.30 Գեղ.ֆիլմ
12.15 ՄՍ «Իկ անունով կատու»
12.45 ՄՍ «Հիթկլիֆ»
13.15 «Վովոչկա»
13.45 Սերիալ «Փառեր ռեյնջերս կամ հզոր ռեյնջերները»
14.15 «Հանելուկային աշխարհ»
17.00 «Նիկիտա»
18.15 «Բաֆֆի»
19.30 Դիտակ
20.15 «Տուրեցկու քայլերգը-2»
21.00 «Սոֆիտակ թութակ» ակումբը
21.30 Ծո-ից ծո Հայաստան
21.45 Վարդանիկն ու Մարգոն
22.30 «Գաղտնի նյութեր»

ԵՐԵՎԱՆ

09.05 Ինչ եւ ինչպես.ՏԲ
10.45 Առողջարան
11.00 Այս երեկո, այս ժամին
12.00 Մուլտֆիլմ
12.15 Հեռուստաֆուտբոլ+
12.50 ԳՖ «ՀԻՆ, ՀԻՆ ՀԵՔԻԱԹ».ՏԲ
15.05 Հեքիաթային հանդիպումներ
15.35 Դպրության ղողանջներ
16.00 Վավ.ֆիլմ
16.35 «ԿԱՐԳԻ ՊԱՀԱՊԱՆԸ».ՏԲ
18.30 Իմ Երեւան
19.00 2PR զվարճալի ծրագիր
20.00 «Տղամարդու աշխատանք».ՏԲ
21.00 Մաժոր երեկո
21.30 Օրը
22.30 Պարատուն
23.00 Ներշնչանք
22.35 Գեղ.ֆիլմ
Ավարտին՝ Գիշերային կինոսրահ

ԱՐՄԵՆԱԿՈՐ

11.05 Մ/Ֆ «Նինձյա կրիաների արկածները»
12.30 «Էրուդիտ»
13.05 Լ. Անանիկյանի մարզական ծրագիրը
13.35 Վ/Ֆ «Աստղագիտություն»
14.05 Գ/Ֆ «Տանը՝ միայնակ»
15.40 Վերդի. «Այիդա» 1-ին մաս
16.30 «Հանդիպում»
17.00 Գ/Ֆ «Դաժան ռոմանս»
18.10 Վ/Ֆ «Կինոճանապարհորդություն երկիր մոլորակի խաչմերուկներում»
19.00 «16»
20.10 Գ/Ֆ «Ժանդարմը Նյու-Յորքում»
22.00 «Իմիջ»
22.50 Երաժշտական միջնարար
23.00 «Երեւանյան գիշերներում»
23.30 Գ/Ֆ «Կնոջ նմանակը»
01.10 Գ/Ֆ «Ցանկությամբ լի մեքեր»

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

9.00 Մ/Ֆ «Հովվուհին եւ ծխնելուղ մաքրողը»
9.30 Վերկացիկ
9.45 Մ/ս-լ «Օձը, փղիկը եւ կապիկը»
11.00 Մ/ս-լ «Թռչող տնակ», 9-րդ մաս
11.30 Աստղածաղիկ
11.45 Մ/Ֆ «Անաստասիա»
13.30, 16.30 Գ/Ֆ «Սոֆիտակ ժանիք», 1-ին, 2-րդ սերիաներ
15.15 Մ/Ֆ «Բարբին եւ կաղինկոտրուկը»
18.15 Մուլտֆիլմ
18.30 Վ/Ֆ «Ժանիք եւ ճանկ»
19.20 Մ/Ֆ «Չախլիկը»
20.00 Մեր հայրենիքի մշակույթը
20.20 Մուլտծրագիր
20.45 Լուսատիկ
21.00 Գ/Ֆ «Այդ նույն Մյունխհաուզենը», 1-ին սերիա
22.10 Մ/Ֆ մեծահասակների համար
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան (Սիրելի բրոդվեյ-Սիրային երգեր)

ՍԻՆԵՄԱՔՍ

00.30 Անակնկալ հարձակում
02.05 Լեռան թագավորը
03.45 Աշխարհի քարտեզը
05.45 Գործի մարդիկ
07.15 Պարեկային մեքենա 54
08.40 Հրաշալի համբուրգեր
10.10 Մեմֆիսի գեղեցկուհին
11.50 Ջունգլիների գայլը
13.15 Բոժոժ
15.10 Ռոուզ ամուսինների պատերազմը
17.05 Սպանության թերությունը
18.40 Անձրեւի մարդը
20.50 Եվս 5 օր
22.30 Հարսանեկան իրարանցում

ՕՐՏ

07.45 ԳՖ «ԱՏԱՄՆԱԲՈՒՅԺՆ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ»
09.00 11.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
09.10 ԿՈԱՊՊ
09.35 Հեռաֆենությունը վարում է Կոլոբկովը
09.55 Հոգեւոր հովվի խոսքը
10.10 Նվագիր, հարմոն սիրելի
10.50 Գրքամոլություն
11.10 Ծիծաղի համայնապատկեր
11.45 Սմակ
12.05 ՎԴ «Նուգզար Սաջայի վերջին փաստարկը»
12.35 Կենդանիների աշխարհում
13.15 Առողջություն
13.55 «ՀԱՅՐ ԴԱՌԷԼԻՆԳԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ»
14.50 Որ հիշեն.
15.35 Դիսնեյ ակումբ
16.10 ԳՖ «ԵՐԿԿԵՆՑԱՂ ՄԱՐԴԸ»
18.05 19.25 Տարվա երգը
20.10 Պրեմիերա.«Ֆորտ մաժոր»
21.00 Ո՞վ է ուզում միլիոնատեր դառնալ
22.00 ԺԱՄԱՆԱԿ
22.30 ԳՖ «ԱՌԱՆՑ ՓՈԽԶԻՋՈՒՄՆԵՐԻ»
00.30 ԳՖ «ԱՄԻՍՏԱԴ»

PTP

07.55 Երկխոսություններ ծկնորսության մասին
08.25 «ԳԱԶԱՆՆԵՐԻ ՏԻՐԱԿԱԼԸ»
09.15 Սպորտային ընտանիք
10.05 Հեռուստացմփոփիկներ
10.30 Ոսկե բանալի
10.50 Առողջություն եւ կյանք
11.25 Բարի լույս, երկիր
12.00 Հարյուրը մեկին
12.50 Գիտություն եւ տեխնիկա
13.55 «ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԸՆՏԱՆԻՔԸ»
15.00 21.00 Լուրեր
15.20 ԳՖ «ԱՓ ԻՋՆԵԼՈՒ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ»
17.00 Ֆուտբոլի ՌԴ առաջնություն.«Սպարտակ»-«Ռոստոր»
19.00 Իմ ընտանիքը
19.55 Անբլագ
21.25 Հայելի
22.00 ԳՖ «ՓԱԽՍՏԱԿԱՆԸ»
00.30 ԳՖ «ՍԻՐՈ ԱՆԻՎԸ»
02.20 Թեժ տասնյակ

ԿՏԲ

09.00 11.00, 13.00, 17.00, 20.00 Այսօր
09.15 Սեզամ փողոցը
09.40 «ՀԱՅԵԼԻ, ՀԱՅԵԼԻ-2»
10.25 Առանց դեղատոմսի
11.15 Քրեական գործ.անկեղծ խոստովանություն
11.45 Կանացի հայացք
12.20 Բնակարանային հարց
13.25 ԳՖ «ԱՌԱՆՑ ՍԽԱԼՎԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ»
15.15 Համով պատմություններ
15.25 Բնասերի ճանապարհորդությունը
16.05 Սեփական խաղ
17.25 Մասնագիտությունը ռեպորտյոր
18.00 ԳՖ «ՍԵՎ ԿՈՇԻԿՈՎ ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՇԻԿԱՀԵՐԸ»
20.45 «ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ»
21.55 ԳՖ «ՄԻ ԱՐԹՆԱՑՐԵՔ ՔՆԱԾ ՈՍՏԻԿԱՆԻՆ»
00.05 «ԱՍՏՂԱՅԻՆ ԴԱՐՊԱՍՆԵՐ-2»
01.00 Ամեն ինչ միանգամից
01.35 ԳՖ «ՏԱՆՈՒՄ ԵՆ ԻՆՉ ՉԻԵՐԸ.»

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աերոբրոք ՍՊԸ
Ք. Երեւան,Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
Ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ (051) 44469, 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, 564063, (09) 429412

Ալա Էրգրուզցի ՍՊԸ
Ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
Ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

Այոտի Բրոկ Դիլ Տրեյտ ՍՊԸ
Ք. Երեւան,Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Արդշինբրոք ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Չարենցի 8/19
Հեռ.՝ 581578, 525801, 566448

Արմենբրոկ ՓԲԸ
Ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ (3741) 528986, 542125, 585662

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, 544657, (09)400699

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա բն.1
Հեռ.՝ 532829, 532815, (09)415100

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417,, 569680

Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
Ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ա. ՍՊԸ
Ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (041) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
Ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
Ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27, 523929

Վրինկո ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնատոն ՍՊԸ
Ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2002 թ. ապրիլի 5-ի առեւտրային նստաշրջան

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Հատ.** ABBR	Հարթակ Listed	Առք՝ Bid: լավագույն գին Best price	Առք՝ Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Առք՝ Bid: ընդհ. Total qnt.	Վաճառք՝ Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք՝ Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք՝ Ask: ընդհ. Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվազ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: ծավալ Volume
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ԸՆԿ.	ARBC	B							5,000.0	5,000.0	5,000.0		50,000.0
ԱՎՏՈՍԱՐԵՎԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B	1,500.0	1,500.0	500								
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՆ	ERJG	B	2,200.0	2,200.0	90								
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՆՅԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՆ	ESHG	B											
ՀԱՅԲԻՄՄԵԲԵԱՆ	HOMQ	B	1,500.0	1,500.0	500				500.0	500.0	500.0		300,000.0
ԽԱՐԲԵՐԴ	KHRB	B							1,000.0	1,000.0	1,000.0	0.0	4,000.0

* - Շրջանառված գնման/վաճառքի (տրահանջարկի/առաջարկի) հայտերը առ-տային նստաշրջանի փակման դրությամբ:
** - 4 նիշից բաղկացած հատկանիշը բաժնետիրական ընկերության հաստատակ անվանական բաժնետոմսի հատկությունն է: Առտոնյալ բաժնետոմսի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է P եւ արտոնյալ բաժնետոմսերի տվյալ դասին շնորհված համարը: ՍՊԸ-ի բաժնեմասի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է CO:

Տեղեկությունները ներկայացվում են ՀՖԲ-ում ցուցակված այն արժեթղթերի վերաբերյալ, որոնցով տվյալ առ-տային նստաշրջանի արդյունքում գրանցվել է գնանվաճառքի հայտ կամ գործարք: Բոլոր գները ներկայացված են ՀՀ դրամով:
ՀՖԲ-ում ցուցակված բոլոր արժեթղթերի գնանշումները ամփոփ տեսքով հրապարակվում են ամենակա 2 անգամ յուրաքանչյուր ամսվա 15-րդ եւ վերջին օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:
Այլ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

©Armex

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք:
Եռաֆազ հոսանք, ջուր՝ մշտական:
Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար:
Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:
Գինը $20.000:

For Your Internal News of Armenia
www.azg.am
Log on to In English, Russian, Armenian and Turkish

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ →
www.spyur.am
www.yellowpages.am

Սկանդուն

«Աշխատավարձ տվող սենյակ»
Էպիզոդ
Դահլիճի մաս
3
Ֆ.Կաֆկայի «պալատը»
Միրեյ Մաթյո, ... Պիաֆ
Ճյուղ, ասպարեզ, բնագավառ
Սխտածին միկրոբ
Մանրմունր փայտերի խուրձ
Վրացական «դոլար»
Բինտ, բամբակ, ...
Սյուրռեալիստ Սալվադոր ...
Խորիզ
Մշո առյուծ ֆիդային
«Ոսկու չափիչ» փայտե աման
1
Փոխադրող սայլախումբ
Ավստրալիական վայրի շուն
Դրոշմ
Հագարի սերունդ
Խնդրո ...
Կրակ «չտեսած» հաց
«Թայդի» «ցեղակիցներից»
Շոլոմ-Ալեյխեմ
Արամազդի դպիրը
Արմատով ոսկոր
Եւ հրովարտակ, եւ տապար
Տիգրիս-Եփրատի պետություն
«Ոլորավարս»
Հնարավոր է փոխվի քնի
Կարտոֆիլի փոս
Տարածության չափ
Իտալական բեմի Համլետը
Սուգ ու շիվան
Սկոռի, Չիրավ. ...
Բրեժնեւի ածպարար փեսան
Կենդանական աշխարհի
Աչալուրջ, զգոն
Թորիկի կարգավիճակը
Գիրք եւ ...
Մաուգլիի սառնարյուն ընկերը
«Թափառաշրջիկ» Կապուրը
Ներդաշնակ հնչյունախումբ
Էլեկտրական «+»
3
Հիվանդ
Եվրոպական դպրոց
«Կարճահունչ» մեռել
Փարավոնը «պահածոյացված»
Պաղեստինցի Յասերը
«Երիկամային» շինանյութ
Մեր շուկայի ծուկ
Տանգենսի «հայտարարը»
ՌԴ «կոնգրես»
Հունարեն բառացի երկիր
Գիշատիչ փոքրիկ կրծող
Տեղացի, հայրենակից մարդ
Իսլամի «մասնաճյուղերից»
Միհրի հետ նույնացվողը
5
Միտք
ՀՀ մարզ, Դանիա ...
Լիարժեքության «խոչընդոտը»
Միայն
Ռումինիայի Պինոչետը
Սոճազգի ծառատեսակ
Սպասավոր եկեղեցում
Հիմար
Պարեգոտ
4
Վաքսոն Հոլմս, Հասթինգս ...
Տանձի «մակնիշ»
Ոչխարի «փսլնքոտ լակոտ»
Բանիմաց, պրոֆեսիոնալ
Դաշնամուր ստեղն, ջութակ ...
Շամիրամինը կախովի
«Մկրատ ..., մտրակ տամ»
Դեբեդի ափին ամրոց, ավան
Շոգեմեքենան նրա «շնորհքն է»
Որոշված չափ, հարկ, տուրք
Վանի թագավորություն
Յար
«Քոչարի»
«Համարյա» զանգված
Սահմանագիծ
Մայթի «պարկետ»
4
Արեւելքը «նավաստիերեն»
«Նորաբուխ» ծառերի «ցանք»
«Կապույտ» մոլորակը
Ամերիկա բիզոն, Տիբեթ ...
Ծեծիչ
2
Աչքի լույսից զրկված
«Պողպատազգի»
Պարսկական մանրադրամ
Կին էքստրասենս Վրաստանից
«Ժամացույց»-թռչուն
Ֆիլմում Տիրացու, կյանքում ...

Օրվա հեռանկար

Գների աճ անշարժ գույքի շուկայում

Բնակարանների եւ անհատական տների գների անկումը վերջին տարիներին աննկարագրելի չափերի էր հասել: Առաջարկը բազմիցս գերազանցում էր պահանջարկը: Սակայն, բարեբախտաբար, անցյալ 2001 թ.-ին այդ գործընթացը դադարեց: Անշարժ գույքի գներն ամբողջ հանրապետությունում կայունացան, իսկ Երեւանի որոշ հատվածներում աճեցին: Համաձայն անշարժ գույքի գործակալությունների տվյալների, աճը կազմեց 20-25 տոկոս: Կադաստրի պետական կոմիտեի տվյալներով նույն աճ կա, սակայն ոչ այդ չափի: Ինչպես տեղեկացանք անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտեի պետ Սանուկ Վարդանյանից, Երեւանի Կենտրոն համայնքում բնակարանների եւ առանձնատների գներն աճել են 11-12 տոկոսով, Արաբկիրում՝ 7-8 տոկոսով: Այս միտումը համայնքում, ըստ Սանուկ Վարդանյանի, շարունակվելու է: Մեր հարցին, թե ինչո՞ւ նշված տվյալներն արտացոլված չեն վիճակագրական ծառայության ամենամյա զեկույցում, կադաստրի կոմիտեի պետը պատասխանեց, որ Երեւանի մյուս համայնքներում եւ հանրապետության մարզերում այդ գներն ընդամենը կայունացել են: Այսինքն՝ վիճակագրության ծառայությունը հրապարակել է միջինացված տվյալներ: Անշարժ գույքի գործակալությունների եւ կադաստրի կոմիտեի տվյալների անհամապատասխանությունն էլ բացատրվեց նրանով, որ առաջիններն այս եզրակացությանը հանգել են իրենց կատարած հարցումներով, իսկ կոմիտեն ըստ պայմանագրերում նշված արժեքների:

Աճել է նաեւ անշարժ գույքի շուկայում գործարքների թիվը: 2001 թ.-ին եղել է 44 հազ. 700 գործարք: 1997 թ.-ին դրանց թիվն ընդամենը եղել է 14-15 հազ., որը տարեցտարի ավելացել է: Փոխվել է գործարքների տարբերակվածությունը: Եթե նախկինում հիմնականում դրանք վերաբերում էին առք ու վաճառքին, ապա այժմ միայն շուրջ 60 տոկոսն են կազմում առք ու վաճառքի գործարքները: Ավելացել է տարածքների վարձակալման, գրավադրման եւ այլ գործարքների թիվը:

Սանուկ Վարդանյանը նշեց, որ ախտաժացել է նաեւ հողի շուկան: Դրան նպաստել է նոր «Հողային օրենսգրքի» ընդունումը: Այն ընդունելուց ի վեր (2001 թ. մայիսից), 1,6 մլրդ դրամի հող է վաճառվել: Ճիշտ է, այդ թվի մեջ զգալի է ԱՄՆ նոր դեսպանատան համար հատկացված տարածքի վճարը (մոտ 2 մլն դոլար), բայց էականն այն է, որ առկա է տեղաշարժը: Կադաստրի կոմիտեի հիմնական խնդիրը, Սանուկ Վարդանյանի հավաստմամբ, պետական հողերի վաճառքի հրապարակայնությունն ապահովելն է: Այդ պատճառով հողային իրավունքները սանձնված համայնքների առջեւ օրենքով պահանջ է դրված հողհատկացումը կատարել աճուրդներով եւ մրցույթներով:

Մեզ հետաքրքրող մյուս հարցն անշարժ գույքի գործակալությունների եւ գործակալների լիցենզավորմանն էր վերաբերում: Մինչ այս ոլորտում օրենսդրական դաշտի ձեւավորումն այստեղ պատահում էին քաղաքացիներին խաբելու դեպքեր: Դրանք բացառելու համար անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտեի պետը խորհուրդ տվեց դիմել պետության լիցենզավորած գործակալություններին, որոնց թիվն արդեն 50-55 է: Չլիցենզավորվածների թիվը, սակայն, ավելի մեծ է, ինչն անհավասար պայմաններ է ստեղծում: Այդ պատճառով կոմիտեն առաջարկելու է փոփոխություններ կատարել «Վարչական իրավախախտումների մասին» օրենսգրքում, համաձայն որոնց առանց լիցենզիայի գործողները կպատժվեն: Մանուկ Վարդանյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ լիցենզավորված գործակալությունները արդեն մասնակցում են պետական ծրագրերին: Օրինակ, Հյուսիսային պողոտայի կամ այլ վայրերի հողահատկացման աճուրդները կազմակերպվում են այդ անձանց եւ կազմակերպությունների միջոցով:

Կադաստրի կոմիտեից տեղեկացանք եւս մեկ հետաքրքրական փաստի՝ Հայաստանում օտարերկրացիների կողմից անշարժ գույքի գնման մասին: Տարեկան մոտ 3 հազ. այդպիսի գործարք է կնքվում, չնայած օտարերկրացիները (բացառությամբ հատուկ կարգավիճակ ունեցողների) հողային սեփականության իրավունք այստեղ չունեն: Եթե նրանք ձեռք են բերել հողամաս, ապա մեկ տարվա ընթացքում պարտավոր են օտարել: Հակառակ դեպքում այդ հողամասը պետական սեփականություն ճանաչելու հայցով դատարան պետք է դիմի կադաստրի կոմիտեն: Այդուհանդերձ, Սանուկ Վարդանյանը կարեւորեց օտարերկրացի գործարարին չվնասելու անհրաժեշտությունը եւ նրան օրենքի պահանջը նախապես պարզաբանելը:

ԱԲԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԵՂԱՆԱԿ

Առաջիկա օրերին հնարավոր է նաեւ կարկուտ

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ԱՊՐԻԼԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ հիդրոօդերեւութաբանության վարչության տվյալների համաձայն, առաջիկա չորս օրերին (ապրիլի 6-9-ը) ժամանակ առ ժամանակ սպասվում են տեղումներ եւ ամպրոպ, ամպրոպի ժամանակ՝ քամու ուժեղացում, առանձին վայրերում հնարավոր է նաեւ կարկուտ: Ապրիլի 10-ին կդիտվի առավելապես առանց տեղումների եղանակ: Օդի ջերմաստիճանը 6-ին եւ 7-ին կբարձրանա՝ 3-5, 8-10-ը կնվազի՝ 4-6 աստիճանով:

Նշված օրերին օդի միջին ջերմաստիճանը Շիրակում կտատանվի +1 +5, Արագածոտնի բարձրադիր մասում՝ -2 +6, ցածրադիր շրջաններում՝ +4 +15, Կոտայքում՝ -5 +8, Գեղարքունիքում՝ -2 +7, Լոռիում՝ 0 +11, Տավուշում՝ +5 +17, Արարատյան դաշտում՝ +6 +18, Վայոց Ձորում՝ -2 +13, Սյունիքի նախալեռներում՝ -2 +9 եւ հովիտներում՝ +7 +18 աստիճանի սահմաններում: Հանրապետությունում սպասվող գեոմագնիսական դաշտի վիճակը կլինի հանդարտ, Արեգակի գումարային ակտիվությունն ու ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվությունը՝ միջին: Օդի հարաբերական խոնավությունը կտատանվի 50-60 տոկոսի սահմաններում:

Երեւանում ապրիլի 6-9-ը ժամանակ առ ժամանակ սպասվում է անձրեւ, հնարավոր է նաեւ ամպրոպ, ամպրոպի ժամանակ՝ քամու ուժեղացում, ապրիլի 10-ին առանց տեղումների եղանակ: Ջերմաստիճանը գիշերը՝ 1-6, ցերեկը՝ 15-20 աստիճան տաքություն, ռադիոակտիվ ճառագայթման մակարդակը՝ 14 միկրոռենտգեն/ժամ:

Ըստ Երեւան քաղաքի բազմամյա կլիմայական տվյալների, ապրիլի 6-ին օդի առավելագույն ջերմաստիճանը՝ +27,4 դիտվել է 1952 թվականին, իսկ նվազագույնը՝ -5,3, 1965 թվականին:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
հատուկ դասընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք ծրագիր
ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար
Ռոլանդ Շառոյանը
ներկայացնում է՝
«Մշակութային զբոսաշրջությունը Հայաստանում»

Դասախոսությունը տեղի կունենա երեքշաբթի օրը, 2002 թ. ապրիլի 9-ին, ժամը 18:00-ին
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում
Դասախոսությունը կընթանա հայերենով
Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 51-27-06,
http://www.aua.am/, extension@aua.am

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀ-ն «Արեւելք-Արեւելք» ցանցային ծրագրի շրջանակներում հայտարարում է 2002թ. ընթացքում Հայաստանում միջազգային եւ տարածաշրջանային միջոցառումներ (սեմինարներ, աշխատանքային հանդիպումներ, կլոր սեղաններ, կոնֆերանսներ եւ այլն) կազմակերպելու նախագծերի մրցույթ: Վերջիններս պետք է նվիրված լինեն հեռահաղորդակցության, տեղեկատվության մատչելիության, մարդու իրավունքների (Օմբուդսմանի ինստիտուտը), ուղղիչ համակարգերի օրենսդրության միջազգային չափանիշներին ներդաշնակեցման բարեփոխումներին, ինչպես նաեւ քաղաքացիական հասարակության, կրթության եւ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառում քաղաքականության զարգացմանը:

Ծրագրի նպատակն է Կենտրոնական ու Արեւելյան Եվրոպայի եւ նախկին Խորհրդային Միության երկրների միջեւ համագործակցության եւ գործընկերության զարգացումը, որը կնպաստի միջազգային երկխոսությանը, փորձի փոխանակմանը եւ անցումային շրջանին բնորոշ հիմնախնդիրների լուծման հարցում գործակցությանը:

Նախագծերը պետք է ներկայացնել անգլերեն լեզվով մինչեւ 2002թ. մայիսի 6-ը: Դիմումի ձեւը եւ հավելյալ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ԲՀԻՕՀՀ-ի գրասենյակ՝ հետեւյալ հասցեով.

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2,
Հեռ./Ֆաքս. 542119, 541719, 543901
e-mail: aram@osi.am,
կամ http://www.osi.hu/castcast/,
www.osi.am

Ի լուր լրագրողների

«Մեսրոպոլ» հյուրանոցի տնօրինությունը, «Հայ երաժշտական տեղեկատվական կենտրոնը», «Ռենեսանս» միջազգային հիմնադրամը, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունը առաջին անգամ համատեղ կազմակերպում են դասական երաժշտության միջազգային փառատոն, որի շնորհանդեսն ու մամուլի ասուլիսը տեղի կունենան ապրիլի 6-ին, ժամը 14:00-ին, «Մեսրոպոլ» հյուրանոցում:

«ՄԵՍՐՈՊՈԼ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը եւ «Արվեստ - մշակույթ» ցանցային ծրագիրը հայտարարում են մշակութային քաղաքականության զարգացման նախագծերի մրցույթ: Նախապատվությունը տրվելու է այն նախագծերին, որոնց նպատակն է նպաստել՝
- ներկա համակարգի վերափոխմանը, մշակութային հաստատությունների նոր մոդելների ստեղծմանը,
- օրենսդրական եւ ֆինանսական քաղաքականության զարգացմանը մշակույթի բնագավառում,
- արվեստի բնագավառում մենեջերների եւ վարչական աշխատողների ուսուցմանը,
- մասնագիտական ասոցիացիաների եւ ռեսուրս կենտրոնների զարգացմանը:

Նախագծերը պետք է ներկայացվեն ագլերեն լեզվով մինչեւ 2002թ. հունիսի 1-ը:

Դիմումի ձեւը եւ մրցույթի մանրամասն նկարագրությունը կարելի է ստանալ ԲՀԻՕՀՀՄ-ում հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 375010, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ/ֆաքս 542-119, 541-719, 543-901 E-mail: aram@osi.am
կամ ինտերնետային հասցեով՝
http://www.batory.org.pl/art/cultural-policy/,
www.osi.am

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիլ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 04. 2002 Գինը՝ 100 դրամ